

Міністерство освіти і науки України
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Інститут гуманітарної підготовки та державного управління
Кафедра публічного управління та адміністрування

Кисляк Юрій Васильович

УДК 336.113.2

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

Публічне управління розвитком фінансових технологій

Публічне управління та адміністрування
281 «Публічне управління та адміністрування»

Ю.В.Кисляк

Науковий керівник Струк Наталія Петрівна, к.е.н., доцент
(підпис)

Допущено до захисту

В.о.завідувача кафедри

І.П.Лопушинський

Рецензент

Н.Б.Косаревич

Робота містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело
Івано-Франківськ - 2023

АНОТАЦІЯ

Кисляк Ю.В. Публічне управління розвитком фінансових технологій. – Рукопис.

Магістерська робота за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». – Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу. – Івано-Франківськ, 2023.

В магістерській роботі досліджено сутність та зміст поняття публічне управління. Охарактеризовано фінансові технології, як важливий структурний елемент національної економіки.

Узагальнено зарубіжну практику формування інструментів публічного управління розвитком фінансових технологій і оцінено можливості використання кращих світових практик у цій сфері в Україні. Охарактеризовано та проаналізовано використовувані інструменти публічного управління розвитком фінансових технологій в країні.

Досліджено тенденції розвитку фінансових технологій в Україні та виокремлено основні проблеми у цій сфері. Описано основні драйвери та перспективи тенденцій у сфері фінансових технологій. Сформовано основні напрями покращення публічного управління розвитком фінансових технологій.

Ключові слова: фінансові технології, публічне управління, інструменти, регуляторна пісочна скринька, фінтех-ринок

ANNOTATION

Kysliak Y. V. Public administration of financial technology development. - Manuscript.

Master's thesis, specialty 281 "Public administration". – Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas. – Ivano-Frankivsk, 2023.

The essence and content of the concept of public administration is investigated in the master's thesis. Financial technologies, an important structural element of the national economy, are characterized.

The foreign practice of forming instruments of public administration of financial technologies development is generalized and the possibilities of using the best world practices in this area in Ukraine are assessed. The used instruments of public administration of financial technology development in the country are characterized and analyzed.

The trends in the development of financial technologies in Ukraine are investigated and the main problems in this area are highlighted. The main drivers and prospects of trends in the field of financial technologies are described. The main directions for improving the public administration of financial technology development are formed.

Keywords: financial technologies, public administration, tools, regulatory sandbox, fintech market

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1	
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	9
1.1 Публічне управління: сутність та зміст	9
1.2 Фінансові технології - важливий структурний елемент економіки	15
РОЗДІЛ 2	
ОСОБЛИВОСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ	23
2.1 Зарубіжна практика формування інструментів публічного управління розвитком фінансових технологій: досвід для України	23
2.2 Інструменти публічного управління розвитком фінансових технологій	29
РОЗДІЛ 3	
УДОСКОНАЛЕННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ	38
3.1 Розвиток фінансових технологій в Україні: тенденції і проблеми	38
3.2 Основні драйвери та перспективи тенденцій у сфері фінансових технологій	50
3.3 Основні напрями покращення публічного управління розвитком фінансових технологій	52
ВИСНОВКИ	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	68

ВСТУП

Актуальність теми. Публічне управління фінансами на державному рівні є однією з найважливіших постійних функцій будь-якої країни. Державні органи влади можуть результативно виконувати свої обов'язки лише за наявності ефективної системи управління державними фінансами, яка гарантує оптимальність, прозорість та контрольованість фінансово-грошових потоків у секторах державного управління. Основна ціль управління державними фінансами - це забезпечення фінансової стабільності економіки і фінансової незалежності країни.

Сьогодні процес публічного управління втілюється через розробку та використання відповідних механізмів управління та методів адміністрування, що створюють умови для реалізації актуальних та ефективних рішень у цьому напрямку. Враховуючи динамічний розвиток сучасного суспільства, необхідним і актуальним завданням постає застосування інноваційних фінансових технологій. Управління та адміністрування публічних фінансових процесів (у тому числі і розвиток фінансових технологій), економічних і соціальних об'єктів, фінансових відносин є ключовим елементом керівництва країною та регіонами. Основна мета публічного управління розвитком фінансових технологій реалізується у впровадженні організованих, структурованих ініціатив, що впливають на життя суспільства, індивідів та оточуюче середовище.

Ефективність реформ у сфері публічного управління, включаючи фінансову реформу, впливає на життя громадян. Тому уряди західних країн постійно вдосконалюють основні підходи до публічного управління фінансовим розвитком у своїх країнах. Створення та впровадження новаторських управлінських практик в інституційному, фінансовому,

соціальному та економічному контекстах відіграє важливу роль для покращення ефективності публічного сектору та якості адміністративних та публічних послуг.

З огляду на зазначене, актуальним і своєчасним є дослідження особливостей впровадження передових фінансових технологій, розширення ресурсів та методів використання Інтернету, що посилить процес демократизації суспільства, а також вплине на розвиток публічного управління.

Обґрунтування вибору теми дослідження. Проблеми фінансової системи та, особливо її окремих складових, таких як впровадження сучасних фінансових технологій, завжди знаходяться в полі зору як зарубіжних, так і вітчизняних науковців. Вагомий внесок у дослідження теоретичних і практичних аспектів реформування фінансової системи в Україні зробили такі вчені, як О. Білорус, С. Боринець, В. Будкін, Д. Ванькович, О. Василик, З. Варналій, О. Гаврилюк, А. Гальчинський, В. Геєць, І. Гуцал, А. Даниленко, Н. Демчишак, В. Дем'янишин, М. Карлін, О. Кириленко, Л. Кістерський, М. Коваленко, О. Ковалюк, О. Колодізев, Н. Косаревич, М. Крупка, В. Кудряшов, М. Кульчицький, П. Леоненко, С. Лондар, Д. Лук'яненко, І. Лютий, Є. Майовець, В. Мельничук, Л. Миргородська, С. Науменкова, А. Нестеренко, В. Опарін, Ю. Пасічник, Ю. Пахомова, О. Підхомний, А. Поручник, В. Приймак, С. Реверчук, О. Рогач, О. Рожко, А. Рум'янцева, В. Сікора, В. Степаненко, В. Федосов, А. Філіпенко, І. Чугунов, С. Юрій, П. Юхименко та ін.

Особливості публічного управління досліджено і проаналізовано теж у великій кількості наукових праць. Серед відомих науковців, які досліджували цю проблематику, вважаємо за доцільне виділити: Г. Атаманчук, Т. Бельську, П. Віблого, Д. Дзвінчука, В. Ковальчук, Б. Курашвілі, К. Колесникову, О. Бандурку, М. Криштановича, Г. Купряшина, В. Мартиненко, І. Лопушинського, М. Міненко, В. Пилипишина, І. Понкіна, В. Опришка, Ю. Оболенського, В. Рисіна, В. Чиркина та ін

Попри значну кількість праць, пов'язаних із висвітленням окремих аспектів функціонування фінансової системи (в тому числі і її основних елементів) та публічного управління загалом, слід наголосити на тому, що дослідження публічного управління розвитком саме фінансових технологій як єдиного цілого, ще не стало предметом ґрунтовних та комплексних досліджень широкого кола науковців. А для України об'єктивно необхідним є розвиток фінансових технологій у контексті реформування фінансової системи. Саме ці фактори обумовили вибір теми дослідження, його мети та завдань.

Мета та завдання дослідження. Мета магістерської роботи полягає в науковому обґрунтуванні теоретичних принципів, а також у розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення публічного управління розвитком фінансових технологій в Україні.

Відповідно до визначеної мети передбачено вирішити такі **завдання**:

- проаналізувати і узагальнити основні підходи до визначення основних категорій і понять об'єкту і предмету дослідження: публічне управління, фінансові технології;

- узагальнити і охарактеризувати основні принципові засади, чинники і умови, які визначають публічне управління розвитком фінансових технологій в Україні;

– запропонувати рекомендації щодо удосконалення публічного управління розвитком фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи.

Об'єктом дослідження є процес публічного управління розвитком фінансових технологій в Україні.

Предметом дослідження є теоретико-прикладні аспекти публічного управління розвитком фінансових технологій в сучасних умовах.

Методи дослідження. У магістерській роботі використано сукупність методів, що ґрунтуються на сучасних теоретико-прикладних підходах, що дозволило забезпечити концептуальну єдність дослідження. Зокрема

використано такі методи: індукції та дедукції, порівняння і систематизації – для дослідження сутнісних характеристик та еволюцій базових понять магістерської роботи; аналізу та синтезу – при вивченні та визначенні основних факторів публічного управління розвитком фінансових технологій; абстрактно-логічний метод – під час проведення теоретичних узагальнень і формування відповідних висновків.

Новизна отриманих результатів полягає в розвитку теоретичних положень і розробленні практичних рекомендацій з публічного управління розвитком фінансових технологій в Україні.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що результати досліджень можуть бути використані під час здійснення публічного управління розвитком фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи.

Інформаційною базою дослідження є наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених з проблем теорії і практики управління фінансовими технологіями, матеріали науково-практичних конференцій, законодавчі і нормативні акти Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, статистична інформація Державної служби статистики України, Міністерства фінансів України, Національного банку України, інформаційні ресурси мережні Інтернет та ін..

Структура й обсяг роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (67 найменувань) та 1 додатку. Загальний обсяг магістерської роботи становить 76 сторінок і містить 1 таблицю.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ФІНАНСОВИХ

ТЕХНОЛОГІЙ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

1.1 Публічне управління: сутність та зміст

Демократизація українського суспільства та розбудова сучасної системи публічного управління зумовлює необхідність впровадження нових підходів до розуміння сутності категорії «публічне управління». У цьому напрямі необхідно активізувати дослідження управлінської проблематики та її теоретичних аспектів.

Передусім відзначимо, в науковій літературі немає загальновизнаного поняття «публічне управління». До визначення цієї категорії швидше підходять із позиції реального змісту діяльності або форм, яких воно набуває і в яких діє. На нашу думку, різноманітність підходів щодо визначення поняття «публічне управління» в середовищі вітчизняних науковців пов'язане з відсутністю єдиних підходів щодо узагальнень і напрацювань зарубіжних учених.

Перш ніж перейти до характеристики поняття «публічне управління», звернімося до етимології слів «публічний» та «управління». Поняття «публічний» походить від латинського слова *publicus* - суспільний, народний. Словник іншомовних слів визначає поняття «публічний» як відкритий, гласний, суспільний¹. Сучасний тлумачний словник української мови подає кілька значень слова «публічний»:

1. Який відбувається в присутності публіки, людей; прилюдний, привселюдний, гласний, відкритий.

¹ Сучасний словник іншомовних слів. Харків: Торсінг Плюс, 2014. 768 с.

2. Призначений для широкого відвідування, користування; громадський, загальний, загальнодоступний².

Англійське слово *to manage* (управляти) походить від латинського слова *manus* (рука). У сучасному тлумачному словнику української мови слово «управляти» має таке значення:

1. Спрямовувати діяльність, роботу кого-, чого-небудь; бути на чолі когось, чогось; керувати.

2. Спрямовувати хід якогось процесу, впливати на розвиток, стан чого-небудь³.

Щодо самого терміна «публічне управління» (англ.-*public management*), то вперше цей термін був викорис-таний Д. Кілінгом у 1972 р. У своїй праці «*Management in Government*» автор зазначив, що «публічне управління - це пошук у найкращий спосіб використання ресурсів задля досягнення пріоритетних цілей державної політики»⁴.

Необхідно відзначити, що як об'єкт наукового пізнання публічне управління - це складна категорія, що поєднує в собі тісний взаємозв'язок політики та права, управління й влади, політичної системи та суспільства загалом, а також взаємодії суспільства з різними елементами соціальної системи⁵.

Більшість науковців схиляється до думки, що поняття «публічне управління» є ширшим, ніж поняття «державне управління», оскільки передбачає зворотний зв'язок взаємодії з комерційними, некомерційними організаціями і громадянами під час вирішення суспільно значущих питань. Якщо ключовими елементами системи державного управління є держава і державна влада, то для публічного управління - суспільство і публічна влада⁶.

² Сучасний тлумачний словник української мови. Харків: Навчальна література, 2017. 672 с.

³ Сучасний тлумачний словник української мови. Харків: Навчальна література, 2017. 672 с.

⁴ Keeling D. *Management in Government*. London: Allen & Unwin, 1972. 216 p.

⁵ Обушна Н.І. Публічне управління як нова модель організації державного управління в Україні: теоретичний аспект. Ефективність державного управління. 2015. Вип. 44(1). С. 53-63.

⁶ Шавкун І.Г., Дибчинська Я.С. Новий публічний менеджмент як концепція публічного управління. Гуманітарний вісник ЗДІА. 2017. Вип. 69. С. 195-201.

З цього приводу цілком слушною є думка О. Оболенського, котрий трактує публічне управління як «управління, що здійснюється на основі волевиявлення громади (колективу людей) та реалізується суб'єктами, визначеними громадою, для задоволення потреб і досягнення цілей громади як об'єкта управління»⁷.

Сучасні міжнародно-правові джерела використовують визначення публічного управління як спосіб самоорганізації суспільства в процесі розробки, консенсусу та взаємодії учасників соціального процесу за рахунок розвинених механізмів визначення їх інтересів, узгодження розбіжностей та забезпечення законних прав та обов'язків. Так, один із зарубіжних дослідників публічного управління Г. Букерт стверджує, що публічне управління не є певним нейтральним, технічним процесом, а є діяльністю, яка тісно пов'язана з політикою, законом і громадянським суспільством⁸.

На думку американського політолога Д. Вальдо, якість публічного управління залежить від здатності органу державного управління підпорядковувати діяльність інтересам суспільства, забезпечення високої якості публічних послуг, налагодження партнерських відносин у трикутнику «влада-бізнес-громада», забезпечення відкритості влади й співучасті громадян в управлінні, постійного вдосконалення менеджменту та розвитку персоналу органу державного управління⁹.

Погоджуємося з думкою польських дослідників Г. Іздебського та М. Кулеші, які визначали публічне управління як сукупність організаційних і виконавчих заходів, дій та зобов'язань, що здійснюються в інтересах суспільства різними органами та інституціями на підставі та в межах, визначених законом¹⁰.

⁷ Оболенський О.Ю. Публічне управління: цивілізаційний тренд, наукова теорія і напрям освіти. Публічне управління: шляхи розвитку: матеріали наук.-практ. конф. (26 листопада 2014 року, м. Київ). К.: НАДУ при Президентові України, 2014. Т. 1. С. 3-10.

⁸ Bouckaert G. Modernizing the Rechtsstaat: Paradoxes of the Management Agenda. Berlin: Duncker & Humblot, 2002. P.71-83.

⁹ Laxmikanth M. Public Administration. Tata McGraw-Hill Education Pvt. Ltd, 2011. 982 p.

¹⁰ Izdebski H. Administracja publiczna: zagadnienia ogólne / H. Izdebski, M. Kulesza. Warszawa: Liber, 2004. 396 s.

Вітчизняні вчені розглядають публічне управління як суспільне управління, яке здійснюється через надання влади суспільству - через децентралізацію, і чим більше управління стає децентралізованим, тим більше воно є публічним. За наявності рис публічності державне управління через упровадження публічного адміністрування перетворюється на публічне управління¹¹.

У сучасних дослідженнях з управлінської проблематики децентралізацію визначено як такий спосіб організації публічної влади в державі, за якого адміністративно-територіальні одиниці або інші територіальні утворення мають право самостійно вирішувати питання місцевого значення і реалізувати власні завдання у межах, встановлених законодавством та під відповідальність уповноважених органів і посадових осіб, а втручання у їх діяльність може відбуватись винятково з метою нагляду за законністю в передбачених законом випадках і відповідних формах¹².

Важливим завданням є визначення та запровадження в Україні власної моделі децентралізації в управлінні, яка дасть змогу досягти значно більшого рівня ефективності публічного управління для забезпечення громадян необхідними соціальними та адміністративними послугами. На думку І. Грицяка, публічне управління - це діяльність, яка забезпечує ефективне функціонування системи органів державної влади, регіонального врядування, органів місцевого самоврядування, громадських (неурядових) організацій, фізичних осіб та інших суб'єктів громадянського суспільства з метою реалізації державної політики в найрізноманітніших сферах суспільного життя¹³.

В. Авер'янов трактує публічне управління як владно організуючий вплив керуючих суб'єктів на спільну діяльність людей з метою їх

¹¹ Колесникова К.О. Співвідношення державного управління та публічного адміністрування у процесі суспільної трансформації. Публічне управління: теорія та практика. 2013. Вип. 3. С. 41-45.

¹² Wiktorowska A. Prawne determinacje samodzielnosci gminy: zagadnienia administracyjne. Uniwersytet Warszawski. Warszawa: Liber, 2022. S. 49.

¹³ Грицяк І.А. Публічне управління в Україні: становлення за європейськими стандартами. Вісник Академії митної служби України. Сер.: Державне управління. 2010. №2. С. 5-11.

впорядкування, координації та спрямування задля ефективного досягнення загальних (спільних) цілей і завдань цієї діяльності. Вчений розглядає публічне управління винятково крізь призму примусу та підпорядкування¹⁴.

Т. Забейворота у своєму дослідженні визначає публічне управління як органічне поєднання суспільно прийнятних управлінських функцій, спрямованих на створення нормативних та організаційних умов для широкої участі організованої громадськості у вирішенні суспільно вагомих справ. Разом з тим автор наголошує, що це не діяльність державної або якоїсь іншої адміністрації в ім'я універсального блага, а сукупність активних дій громадськості разом зі створеними нею публічними інституціями задля спільного розвитку в інтересах кожного¹⁵.

На думку іншого вітчизняного вченого-правознавця Р. Мельника, публічним управлінням є зовнішньо орієнтована діяльність уповноважених суб'єктів, пов'язана з реалізацією політичних рішень та впровадженням у життя положень Конституції та законів України. Така діяльність може здійснюватися як у примусовому, так і позапримусовому (публічно-сервісному) порядку, а її правовою основою є норми адміністративного права, а тому, на думку вченого, необхідно розрізняти:

- втручальне публічне управління, пов'язане з обмеженням прав, свобод та законних інтересів приватної особи, яке проявляється у покладанні на неї певних обов'язків;
- сприяльне публічне управління, котре має на меті сприяння приватним особам у реалізації наданих їм прав, свобод та законних інтересів, зокрема надання суб'єктами публічного управління приватним особам соціальних та адміністративних послуг;
- забезпечувальне публічне управління, пов'язане із наданням інформаційних, освітніх послуг;

¹⁴ Авер'янов В.Б. Державне управління: європейські стандарти, досвід та адміністративне право / В.Б. Авер'янов, В.А. Дерезь, А.М. Школик та ін.; за заг. ред. В.Б. Авер'янова. К.: Юстиніан, 2007. 288 с.

¹⁵ Забейворота Т.В. Модернізація системи державного управління в умовах децентралізації влади: дис. ...канд. наук з держ. управл.: 25.00.01. Харків, 2017. 276 с.

- делеговане публічне управління, пов'язане із делегуванням частини повноважень суб'єктами публічного управління на нижчий рівень управління (у межах сприяльного та забезпечувального управління);

- виконавче публічне управління, що здійснюється у межах впровадження суб'єктами публічного управління у життя положень Конституції та законів України;

- розпорядче публічне управління, котре реалізується шляхом видання суб'єктами публічного управління підзаконних правових актів у разі відсутності відповідних законів або їх недостатності для повного регулювання відповідних суспільних відносин¹⁶.

А. Береза трактує публічне управління як діяльність державних (і муніципальних) органів влади у політико-адміністративній системі щодо надання і забезпечення конституційно-законодавчих прав громадян, надання суспільних послуг, виходячи з принципу рівноправ'я громадян¹⁷.

Погоджуємося з думкою О. Серова, який під поняттям «публічне управління» розуміє ефективне функціонування системи органів державної влади, регіонального врядування, органів місцевого самоврядування, громадських організацій, фізичних осіб та інших суб'єктів громадянського суспільства з метою реалізації державної політики в найрізноманітніших сферах суспільного життя¹⁸.

Як бачимо, сутність управління зумовлюється завжди і скрізь потребами суспільного розвитку, інтересами певних соціальних спільнот, верств і груп¹⁹. Своєю чергою громадяни, їх колективи, суспільство реагують на публічне управління і встановлюють зворотні зв'язки з органами, державою загалом.

Серед основних ознак публічного управління виділяють:

¹⁶ Мельник Р.С. Категорія «публічне управління» у новій інтерпретації. Право і суспільство. 2012. № 6. С. 95-98.

¹⁷ Береза А.В. Реформа публічного управління: сучасні тенденції та перспективи для України. Актуальні проблеми політики. 2012. Вип. 46. С. 287-295.

¹⁸ Серов О.В. Аналіз термінологічного забезпечення категорійно- понятійного апарату в галузі знань «Публічне управління й адміні-стрування». Державне управління: теорія та практика. 2016. № 2. С. 15- 23.

¹⁹ Куц Ю.О. Природа та сутність державного управління. Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. 2013. No 1. URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ttpdu> 2013 1 24.

1) публічне управління спирається на державну владу, підкріплюється і забезпечується нею;

2) публічне управління поширюється на все суспільство і за його межі у сфері проведення державної міжнародної політики. Саме держава шляхом законодавчої діяльності встановлює основні, загальні й типові правила (норми) поведінки людей;

3) держава наділяє публічне управління системною якістю;

4) публічне управління відрізняється від державного тим, що воно здійснюється в межах панування верховенства права, завдяки законодавчо врегульованому і практично діючому механізму контролю суспільства над усіма органами державної влади та місцевого самоврядування²⁰.

З огляду на зазначене, публічне управління - це вплив суб'єкта управління (що володіє публічною владою) на об'єкт (суспільство), відповідно до покладених на нього значущих функцій і повноважень. Сучасний процес демократичних перетворень в українському суспільстві потребує від держави модернізації публічних інституцій та методів їхньої діяльності, процедур, які вони використовують, налагодження взаємодії громадян та влади щодо механізмів управління, зокрема впровадження у науковий обіг поняття «публічне управління».

1.2 Фінансові технології - важливий структурний елемент економіки

Розвиток фінансових технологій припадає на активний розвиток інтернету як такого у 90-х роках минулого століття, коли найбільш знаковими компаніями були саме PayPal та Ant Financial. **Варто відзначити, що поняття "фінансові технології" з'явилося досить рано, завдяки активній взаємодії між технологічною та фінансовою сферами. Це стало**

²⁰ Публічне адміністрування: текст лекцій / С.І. Чернов, С.О. Гайдученко; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. Х.: ХНУМГ, 2014. 97 с.

можливим дякуючи діяльності Атлантичної телеграфної компанії в кінці XIX століття. Компанія, проклавши телеграфний кабель через океан, значно скоротила час фінансових розрахунків між США та Європою - з місяців до тижнів, а іноді і до днів. Це, безсумнівно, можна вважати одним із перших випадків застосування фінансових технологій.

В цьому контексті варто пригадати і про таку важливу для середини XX-століття подію із застосуванням фінансових технологій як подія 1967 року²¹, коли банківська установа “Barclays” встановила свій перший банкомат АТМ. Це допомогло фінансовим установам суттєво зекономити робочий час своїх касирів та в результаті знизити і витрати.

Перше застосування самого поняття «фінансові технології» мало місце у 80-роках минулого століття, коли газета Sunday Times опублікувала статтю під назвою «FinTech»²². В результаті глобальної фінансової кризи 2008 року продукти та послуги у сфері фінтеху стали надзвичайно популярними. Це було спрямовано на запобігання подібної кризи в усіх фінансових сферах.

В процесі дослідження нами сформовано такий процес еволюції розвитку фінансових технологій:

- 1) фінансова сфера використовує інформаційні технології для аналогової передачі даних (70-80 роки XX ст.);
- 2) застосування технологічних інновацій лише великими гравцями фінансового сектору (90 роки XX ст. - 2008 р.);
- 3) активний розвиток стартапів, які пропонують ефективні фінансові технології (2008-2022 рр.)^{23 24 25 26}.

²¹ From the archives: the ATM is 50. URL: <https://home.barclays/news/2017/06/from-the-archives-the-atm-is-50/>

²² Що таке фінтех і як він впливає на ваше життя вже сьогодні? URL:<https://www.epravda.com.ua/projects/fintech/2018/12/5/641431/>

²³ Калашнікова Т.В., Самохіна С.А. Розвиток ринку фінансових технологій в Україні як фактор сприяння фінансовій інклюзивності. Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. 2018. № 3. Серія Економічні науки. С. 201–210.

²⁴ Криштанович, М.Ф., Основна характеристика публічного управління у сфері фінансів України. Електронний фаховий журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток», № 5, 2020. DOI:10.32702/2307-2156-2020.5.3

²⁵ Поченчук Г.М. Фінансові технології: розвиток і регулювання. Економіка і суспільство, Вип. 13. 2017. С.1193-1199.

²⁶ Рисін В.В. Напрями підвищення безпеки фінансового сектору в період кризи. Фінанси України. 2016. № 6. С. 82-95.

Фінансові технології сьогодні стали критично важливою складовою як національної, так і світової економіки. Завдяки використанню інструментів фінтеху, можливо задовольнити всі потреби та вимоги клієнтів у сфері фінансових послуг.

Для нашого дослідження важливо визначити з категоріальну основу та зміст поняття «фінансові технології» чи «фінтех». В Оксфордському словнику, поняттям «фінансові технології» позначають ті комп'ютерні програми, які застосовуються для підтримки та активного надання фінансових послуг²⁷.

П. Шуфель визначає фінансові технології розглядає як нову фінансову галузь, зазначаючи при цьому, що дане поняття являє собою процес застосування тих чи інших технологій для покращення фінансової діяльності²⁸.

Т. Гаврилко зазначає, що фінансові технології в сучасному світі – це динамічний сегмент, які поєднав в собі передові фінансові та технологічні досягнення людства²⁹.

Цікавою є думка І. Д'яконової, яка під терміном «фінансові технології» розуміє багатовекторну форму взаємовпливу сучасних технологій на стан фінансової індустрії в цілому і характеризується як кількісними, так і якісними показниками її розвитку³⁰.

Н. Морозко вважає, що фінансові технології – це свого роду фінансовий технологічний простір, який передбачає застосування технологій для банківських та корпоративних фінансів, ринку капіталу³¹.

²⁷ Лукашевська У. Т., Данилович-Кропивницька М. Л., Імплементация світової практики FinTech продуктів. Публічне управління і адміністрування в Україні. 2019. № 9. С. 57–61.

²⁸ Schueffel P. Taming the Beast: A Scientific Definition of Fintech. Journal of Innovation Management. 2017. Vol. 4. Iss. 4. P. 32–54

²⁹ Гаврилко Т.О, Fintech: Зарубіжний досвід та особливості розвитку в Україні. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Випуск 29. 2020. С. 17-22.

³⁰ Д'яконова І. Сутність Поняття «Фінтех»: Розвиток Категоріального Апарату Та Дослідження Ролі На Світовому Фінансовому Ринку. Економічна теорія. Економічний дискурс. Міжнародний науковий журнал, Випуск 3. 2017. С. 11-15.

³¹ Морозко Н.І., Основні тренди розвитку індустрії фінансових технологій: монографія. РУСАЙНС, 2017. 176 с.

А. Беттінгер відмічає, що фінансові технології – це технології, які поєднують в собі досвід банківської справи з новітніми методами управлінської діяльності у сфері науки та інформаційних технологій³².

Рада з фінансової стабільності відмічає, що «фінансові технології - це забезпечені технологіями інновації у фінансових послугах, які можуть спричинити появу нових бізнес-моделей, додатків, процесів чи продуктів, що мають суттєвий вплив на надання фінансових послуг»³³. Подібної думки і В. Коваленко, стверджуючи, що «сутність FinTech доцільно окреслити взаємозв'язком двох основних компонентів: інновацій, які засновані на технологіях традиційного банківського сектору та нових моделей надання фінансових послуг»³⁴.

Г. Дорфлайтнер, Л. Хорнуф, М. Шмітт, М. Вебер трактують фінансові технології як широкий спектр інновацій у фінансовій сфері та суб'єктів, що з ними тісно пов'язані³⁵.

Дж. Мунч доводить, що це сфера дії технічних старпатів, які здійснюють переворот у таких напрямках, як мобільні платежі, перекази грошей, позики, залучення коштів і навіть управління активами³⁶.

А. Семеног трактує фінансові технології як послуги компаній, за допомогою яких задовільняються фінансові потреби клієнтів, пропонуються зручні онлайн-продукти³⁷.

Отже, узагальнимо сутнісно-змістовне наповнення поняття «фінансові технології»:

1) Фінансові технології як комп'ютерні програми³⁸.

³² Bettinger A. Fintech: A Series of 40 Time Shared Models Used at Manufacturers Hanover Trust Company. Interfaces. 1972. Vol. 2(4). P. 62-63.

³³ Small Modular Nuclear Reactor Market Report 2019-2029. URL:<https://www.reportlinker.com/p05750679/Small-Modular-Nuclear-ReactorMarket-Report.html>13NewEnergyOutlook

³⁴ Коваленко В. Розвиток Фінтех: загрози та перспективи для банків України. Приазовський економічний вісник. 2018., С. 127-131.

³⁵ Definition of FinTech and Description of the FinTech Industry / G. Dorfleitner, L. Hornuf, M. Schmitt, M. Weber. FinTech in Germany. Springer International PublishingAG, 2017. Д. 5–10.

³⁶ Munch J. What is fintech and why does it matter to all entrepreneurs / Hot Topics. 2016. URL: <https://www.hottopics.ht/3182/what-is-fintech-and-why-it-matters>

³⁷ Семеног А. FINTECH-послуги: сутність, роль і значення для економіки країни. Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова, 2018. Т. 23. Вип.2. (67). С. 100-104.

- 2) Фінансові технології як процес³⁹.
- 3) Фінансові технології як технологічний простір⁴⁰.
- 4) Фінансові технології як спектр інновацій⁴¹.
- 5) Фінансові технології як форма взаємовпливу⁴².
- 6) Фінансові технології як сегмент досягнень⁴³.
- 7) Фінансові технології як поєднання досвіду та методів управління⁴⁴.
- 8) Фінансові технології як послуга⁴⁵.
- 9) Фінансові технології як сфера дії стартапів⁴⁶.

Отже, на нашу думку, у сучасному світі фінансові технології представляють собою комплекс інноваційних програм, методів, інструментів, навичок та ідей, які сприяють ефективності управління фінансовою діяльністю та забезпечують надання високоякісних фінансових послуг. Якщо розглядати фінансові технології в контексті публічного управління, можна вважати їх законно встановленим і практично використаним інструментом публічного управління та адміністрування. Цей інструмент сформовано шляхом об'єднання механізмів публічного управління та інформаційних технологій, заснованих на принципах відкритості, інновацій та розвитку в процесі прийняття управлінських рішень.

Слід зазначити, що сьогодні активно застосовуються такі моделі фінансово-технологічних продуктів:

³⁸ Ракша Н. В. Роль інноваційних технологій в управлінні підприємством. Інноваційна економіка. 2012. № 9 (35). С. 86–89.

³⁹ Schueffel P. Taming the Beast: A Scientific Definition of Fintech. *Journal of Innovation Management*. 2017. Vol. 4. Iss. 4. P. 32–54.

⁴⁰ Морозко Н.І., Основні тренди розвитку індустрії фінансових технологій: монографія. РУСАЙНС, 2017. 176 с.

⁴¹ Definition of FinTech and Description of the FinTech Industry / G. Dorfleitner, L. Hornuf, M. Schmitt, M. Weber. *FinTech in Germany*. Springer International PublishingAG, 2017. Д. 5–10.

⁴² Д'яконова І. Сутність Поняття «Фінтех»: Розвиток Категоріального Апарату Та Дослідження Ролі На Світовому Фінансовому Ринку. Економічна теорія. ЕКОНОМІЧНИЙ ДИСКУРС. Міжнародний науковий журнал, Випуск 3. 2017. С. 11-15.

⁴³ Гаврилко Т.О., Fintech: Зарубіжний досвід та особливості розвитку в Україні. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Випуск 29. 2020. С. 17-22.

⁴⁴ Bettinger A. Fintech: A Series of 40 Time Shared Models Used at Manufacturers Hanover Trust Company. *Interfaces*. 1972. Vol. 2(4). P. 62-63.

⁴⁵ Семеног А. FINTECH-послуги: сутність, роль і значення для економіки країни. Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова, 2018. Т. 23. Вип.2. (67). С. 100-104.

⁴⁶ Munch J. What is fintech and why does it matter to all entrepreneurs / Hot Topics. 2016. URL: <https://www.hottopics.ht/3182/what-is-fintech-and-why-itmatters/>

1) оперативна модель – швидкі та миттєві операції, пов'язані з продуктами фінансових технологій та послугами;

2) стратегічна модель - довготривалі у часі операції, пов'язані з продуктами і послугами фінансових технологій.

У цьому контексті варто наголосити на тому, що значна різноманітність класифікаційних характеристик, видів і типів фінансових технологій відчутно розширила ринок фінансових послуг. Численні компанії представляють свої стартап-продукти на цьому ринку з оптимізацією надання фінансових послуг. На даний момент усі компанії, що займаються створенням продуктів у сфері фінтеху, можна розділити на чотири категорії, кожна з яких відображається та асоціюється з певним типом послуг та фінансових технологій:

1) Компанії, які займаються розробкою фінансово-технологічних продуктів у сфері платежів.

2) Компанії, які займаються розробкою фінансово-технологічних продуктів у сфері програмного забезпечення.

3) Компанії, які займаються розробкою фінансово-технологічних продуктів у сфері аналізу та збору даних.

4) Компанії, які займаються розробкою фінансово-технологічних продуктів у сфері формування онлайн платформ.

Станом на сьогодні кількість фінансово-технологічних продуктів на стільки велика, що їх важко підрахувати. Технології щодня стрімко розвиваються, і більшою чи меншою мірою вони впливають на фінансовий сектор. Для обґрунтування такої позиції наведемо кілька прикладів:

1) Базельський комітет із питань банківського нагляду виділяє такі основні види фінансово-технологічних продуктів:

- технології, пов'язані з кредитними та депозитними операціями;

- технології, пов'язані з платіжними, кліринговими та розрахунковими операціями (мобільні додатки, операції з криптовалютою, цифрові платформи у сфері обміну валют, тощо);

- технології, пов'язані з управлінням активами (створення роботів-консультантів, формування платформ для електронної торгівлі)⁴⁷.

2) І. Д'яконова класифікує фінансово-технологічні продукти за їх функціональною складовою і виділяє наступні види:

- ті технології, які привносять новий вектор розвитку для фінансового ринку;

- ті технології, які удосконалюють вже існуючу методику або ж механізм;

- ті технології, які вже були раніше застосовані, але тепер їх актуальність зростає для повернення на ринок⁴⁸.

3) Інші іноземні фахівці розрізняють фінансово-технологічні продукти в розрізі типу технології:

- технології, які передбачають створення відповідного програмного забезпечення;

- технології у сфері штучного інтелекту;

- технології машинного навчання;

- технології для роботи з великими обсягами даних;

- технології розподіленого доступу;

- технології формування цифрових договорів та контрактів;

- криптографія;

- біометрія⁴⁹.

Вивчаючи основні типи фінансово-технологічних продуктів, можна сказати, що їх класифікаційні характеристики є багатограними і охоплюють велику кількість різних і несхожих один до одного видів. На основі нашого

⁴⁷ The Basel Committee on Banking Supervision, consultative document: Sound Practices: Implications of fintech developments for banks and bank supervisors / Bank for International Settlements. 2017. URL:<https://www.bis.org/bcbs/publ/d415.pdf>.

⁴⁸ Д'яконова І. Сутність Поняття «Фінтех»: Розвиток Категоріального Апарату Та Дослідження Ролі На Світовому Фінансовому Ринку. Економічна теорія. ЕКОНОМІЧНИЙ ДИСКУРС. Міжнародний науковий журнал, Випуск 3. 2017. С. 11-15.

⁴⁹ FinTech, RegTech and SupTech: What They Mean for Financial Supervision. Toronto Leadership Centre. URL : <http://res.torontocentre.org/guidedocs/FinTech%20RegTech%20and%20SupTech%20-%20What%20They%20Mean%20for%20Financial%20Supervision.pdf>

аналізу ми виділили ключові класифікаційні ознаки фінансових технологічних продуктів, які зараз є у сфері публічного управління.

Види фінансових технологій:

1) Сфера функціонування:

- біржові фінансові технології;
- небіржові фінансові технології.

2) Спосіб виконання:

- фізичне постачання активу;
- розрахункові технології.

3) Згідно базового активу:

- відсоткові продукти фінансових технологій;
- товарні продукти фінансових технологій;
- валютні та фондові продукти фінансових технологій.

4) За формою:

- опціони;
- форварди;
- свопи;
- ф'ючерси.

Отже, фінансові технології відіграють ключову роль у просуванні фінансового ринку. Сучасні інформаційні та цифрові технології вже глибоко вплетені в наше повсякденне життя, і без них виконання фінансових операцій стає майже неможливим. Зручність, комфорт, економія часу, багато можливостей - все це та багато іншого лише сприяють розвитку фінансових технологій і послуг, які вони можуть надавати. Тому держава повинна відіграти важливу роль у сприянні розвитку фінансових технологій, які мають потенціал суттєво вплинути на фінансовий ринок. Ефективність публічного управління прямо впливає на прогрес фінансових технологій. Тому подальші дослідження мають бути спрямовані на вивчення основних інструментів публічного управління розвитком фінансових технологій в контексті реформування фінансової системи.

РОЗДІЛ 2

ОСОБЛИВОСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

2.1 Зарубіжна практика формування інструментів публічного управління розвитком фінансових технологій: досвід для України

Питання публічного управління та розвитку його інструментарію протягом багатьох років залишається в центрі уваги численних вчених. На сучасному етапі особливе значення має розвиток та впровадження інноваційних інструментів публічного управління розвитком фінансових технологій, а також вивчення впливу соціальних груп на процес прийняття рішень у сфері публічного управління. Попри інтенсивний розвиток фінансових технологій як в Україні, так і на глобальному рівні, в нашій країні досі відсутні добре прописані нормативно-правові засоби для регулювання, підтримки та стимулювання цього розвитку. Важливо розуміти, що недосконалі, а іноді й відсутні ефективні інструменти публічного управління розвитком фінансових технологій, можуть суттєво затримати або навіть вплинути негативно на розвиток фінансової системи країни.

У цьому контексті актуальним є дослідження поняття «інструменти публічного управління фінансових технологій». Розглянемо складові цієї категорії і їх характеристику.

Г. Бережнов трактує поняття «інструменти управління» як засоби організації, адаптації та вирішення існуючих завдань та проблем в контексті реальної ситуації в країні, ресурсних умов та інших обмежень⁵⁰. В той час як В. Петрук, І. Васильківський, С. Кватернюк, П. Турчик, В. Іщенко, Р. Петрук визначають поняття «інструменти управління» як реально існуючі і чітко

⁵⁰ Бережнов Г.В. Інструменти управління розвитком підприємства. Підприємництво. 2003. Том 4. № 10. С. 14-17.

визначені засоби досягнення мети управлінської діяльності⁵¹. На наш погляд, під управлінськими інструментами слід розуміти набір методів та засобів, які дають можливість досягти поставленої мети та цілей для того, хто виконує це управління.

Щодо поняття «інструменти публічного управління», то деякі вчені його трактують як «зовнішній вираз однорідних за своїм характером і правовою природою груп адміністративних дій суб'єктів публічної адміністрації, реалізованих у межах відповідності визначеної законом компетенції меті досягнення бажаного публічного результату»⁵².

Інструменти публічного управління можна визначити як специфічні засоби впливу на існуючу проблему, за допомогою яких реалізується публічна політика. З огляду на це, їх слід трактувати як один з базових чинників впровадження реформ на всіх рівнях організації публічної влади⁵³.

Отже, можна стверджувати, що інструменти публічного управління – це комплекс методів і засобів, які використовуються для впливу на різні компоненти публічного управління, з метою досягнення суспільно значущих і державних завдань та цілей.

Система основних інструментів публічного управління містить такі рівні:

- державні механізми публічного управління;
- механізми публічного управління органів місцевого самоврядування;
- механізми взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування⁵⁴.

⁵¹ Управління та поведження з відходами. Частина 2. Тверді побутові відходи. Навчальний посібник / В. Г. Петрук, І. В. Васильківський, С.М. Кватернюк, П.М. Турчик, В.А. Іщенко, Р.В. Петрук. Вінниця: ВНТУ, 2015. С. 67.

⁵² Галунько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Адміністративне право України. Повний курс : підручник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. С.114-150.

⁵³ Герасимюк К. Х. Оптимізація територіально-управлінської системи в Україні в контексті європейського досвіду : дис. ... канд. наук з державного управління, 25.00.02. Одеса, 2016. С.26.

⁵⁴ Гавкалова Н. Л. Публічне управління: методологічний аспект. Публічне управління: шляхи розвитку : матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю (м. Київ, 26 листоп. 2014 р.) : у 2 т. / за наук. ред. Ю. В. Ковбасюка, С. А. Романюка, О. Ю. Оболенського. Київ : НАДУ, 2014. Т. 1. С. 16–18.

У контексті нашого дослідження варто наголосити на тому, що попри те, що ринок фінансових послуг переживає сьогодні бурхливий розвиток, в нашій країні на державному рівні досі не має чітко сформованих нормативних і правових засобів регуляції, забезпечення та сприяння розвитку інструментів публічного управління розвитком фінансових технологій. Слід зауважити, що причина не тільки в державі. Велика кількість приватних компаній, які спеціалізуються на розвитку фінансових технологій не вважають за потрібне слідувати чи сприяти формуванню чітких рамок діяльності власного бізнесу, аргументуючи це тим, що їх не можна віднести до традиційних фінансових компаній, а отже і усталені інструменти публічного управління не можуть бути застосовані відносно них. Таке переконання компаній, що спеціалізуються на розвитку фінансових технологій не дає їм можливості усвідомити реальні переваги прийняття інструментів публічного управління. До прикладу, ті компанії, які відмовляються керуватись інструментами публічного управління, стикаються з загрозою одержання великих штрафів та санкцій від держави, в той час як ті компанії, що спеціалізуються на розробці фінансових технологій, на яких розповсюджується дія інструментів та механізмів публічного управління, захищені від цього⁵⁵.

Незважаючи на опір від деяких ринкових учасників, кожен новий день підтверджує важливість інноваційних фінансових технологій для формування конкурентних переваг на місцевому рівні і на рівні держави в цілому. У підсумку, вигоду отримують ті держави, чиє публічне управління вдало створило сильні та ефективні засоби впливу на розвиток фінансових технологій.

Успішний приклад держави, де відбулась вдала імплементація інструментів публічного управління на сектор фінансових технологій, можна вважати Великобританію. В цій державі існує Управління з фінансової

⁵⁵ Рязанов М.С. Фінансовий ринок як економічна категорія: його риси, суспільне призначення і функції в сучасному інформаційному суспільстві. Проблеми економіки. 2015. №1. С. 299-312.

регуляції та нагляду (Financial Conduct Authority), яке функціонує на засадах незалежного неурядового органу. Управління з фінансової регуляції та нагляду наділене правом нормативного регулювання фінансового сектору. До його функціональних обов'язків відносять формування стандартів та норм до компаній, які займаються створенням фінансових продуктів, в тому числі фінансових технологій, а також, за необхідності, ухвалення рішення про накладення відповідних санкцій та штрафів. На сьогоднішній день, пріоритетними напрямками розвитку публічного управління у Великобританії вважають формування таких видів інструментів розвитку як створення сприятливих кредитних умов, оптимізація та приваблення інвестицій у сектор фінансових технологій на державному рівні⁵⁶.

У Великобританії вперше був застосований такий інструмент розвитку як «регуляторна пісочниця», за ініціативи Управління фінансовою поведінкою Великобританії. Згідно з принципами «регуляторних пісочниць», країна надавала такий собі «безпечний простір» на ринку, в якому підприємства, які спеціалізуються на розвитку інноваційних фінансових технологій, могли б втілювати у життя власні стартапи, тестувати власні бізнес моделі та інші. В цьому просторі не існувало таких жорстких нормативно-правових обмежень, які застосовувались для інших учасників ринку. Для того, щоб ввійти в межі «регулятивної пісочниці», компанії, що спеціалізуються на розвитку фінансових технологій, повинні були пройти визначені етапи апробації, оцінки ризику та експерименти, щоб довести актуальність та ефективність власного продукту⁵⁷.

Також принцип «регуляторних пісочниць» вдало застосували у публічному управлінні Сінгапур, Китай, Австралія, Канада, Бахрейн, Тайланд та Малайзія та ОАЕ.

Уряд Австралії оперативно усвідомив потенційні можливості використання «регуляторних пісочниць» в контексті розвитку фінансових

⁵⁶ UK FinTech: Regulating for innovation. Financial Conduct Authority; C. Woolard. Електрон. дан. Лондон, 2016. URL: <https://www.fca.org.uk/news/ukfintech-regulating-for-innovation>

⁵⁷ UK FinTech: Regulating for innovation. Financial Conduct Authority; C. Woolard. Електрон. дан. Лондон, 2016. URL: <https://www.fca.org.uk/news/ukfintech-regulating-for-innovation>

технологій. Основною метою цього принципу в даній країні стало бажання Австралії взяти лідируючу позицію у сфері розвитку фінансових технологій, а також забезпечити створення привабливого середовища для майбутніх інвесторів. У зв'язку з цим у 2015 році Австралійська комісія з цінних паперів та інвестицій заснувала спеціалізований інноваційний хаб. Його головною місією стало забезпечена плавної адаптації вітчизняних фінтех-стартапів до існуючих регуляторних вимог, які вже прийняті на внутрішніх та міжнародних фінансових ринках.

В ОАЕ копією «регуляторних пісочниць» можна вважати «регуляторні лабораторії», які діють у підпорядкуванні Комісії по регуляції ринку фінансових послуг. «Регуляторні лабораторії» мають на меті відбирати проекти фінтех-стартапів, які, після проходження кількісного та якісного оцінювання, мають можливість користуватися послугами менторів, юридичними консультаціями, а також будь-якою іншою методичною та інформаційною підтримкою, що стане в нагоді під час розвитку фінтех-стартапів та їх входження на міжнародні фінансові ринки.

В США в сфері формування інструментів публічного управління розвитком фінансових технологій діє Комісія з цінних паперів та бірж, яка є офіційною державною агенцією уряду США, а також основним органом управління цінними паперами в державі. В 2015 році Комісія з цінних паперів та бірж оголосила про формування нової частини в загальній сукупності правил та правових норм, що були включені в Главу 4 «Закону про підтримку комерційних стартапів». Відповідно даного закону, в країні впроваджувались механізми збільшення фінансування невеликих фінансових компаній за рахунок поетапної оптимізації різноманітних правил регуляції цінних паперів. Нові правові норми відносяться до так званого регулюванню А+ інвестиційних угод. Наслідками прийняття цих рішень став активний розвиток ринку фінансових технологій. Це зумовлено тим, що стартапи фінансових технологій, попри обов'язковість ведення власного бізнесу відповідно цих регуляторних норм, матимуть можливість зменшити рівень

фінансового тиску та нагляду, а інвестори отримали значне полегшення механізмів інвестування цих стартапів⁵⁸.

Крім цього в США діє Агентство регуляції діяльності фінансових інститутів, яке є приватною корпорацією, що займається моніторингом дотримання правил та стандартів торгівлі на позабіржевому ринку та ринку цінних паперів. Діяльність Агентства регуляції діяльності фінансових інститутів поширюється на ті компанії, які не котуються на звичайних біржах. Ця організація спеціалізується на формуванні та впровадженні основних інструментів публічного управління на фінтех компанії в США.

Слід наголосити на тому, що у Великобританії кращим інструментом розвитку вважають «регулятивні пісочниці», а в США, у свою чергу, діють «фінтех-акселератори», що являють собою інфраструктурні інститути, основна мета яких є розвиток галузі фінансових технологій. В їхнє функціональне поле входить посильна допомоги у вигляді організаційного, інформаційно-методичного, нормативно-правового, технічного та фінансового забезпечення компаній, що розвивають сферу фінансових технологій. Якщо проаналізувати профільність компаній, які користуються послугами фінтех-акселераторів в США, то це переважно будуть ті, які розвивають сферу банківських послуг, грошових переказів та менеджменту інвестицій⁵⁹.

У цьому контексті варто звернути увагу на досвід Китаю, де сьогодні теж прослідковується активний розвиток регуляторних інструментів публічного управління фінансовими технологіями. Основні структури публічного управління, які формують інструменти публічного управління фінансовими технологіями: Народний банк Китаю, Китайська комісія регуляції діяльності банківських установ та Управління інформаційними інтернет-технологіями. Ці структури вже багато років формують законодавчу базу для регулювання сфери розвитку фінансових технологій. Важливо

⁵⁸ Securities Regulation for FinTech Startups. Бизнес-платформа «Priori Legal». Електрон. дан. Нью-Йорк, 2017. URL:<https://www.priorilegal.com/securities/securities-regulation-for-fintech-startup>

⁵⁹ 12 top U.S. fintech incubators and accelerators you need to know about URL: <https://news.efinancialcareers.com/us-en/240091/fintech-incubatorsaccelerators>

відзначити, що сьогодні спостерігаються позитивні зміни. Колись інструментарій публічної політики Китаю включав тільки обмежувальні та регулятивно-каральні методи впливу, але в даний час цей інструментарій розширився та містить інструменти, які стимулюють, розвивають та оптимізують цю галузь економіки.

У 2015 році в Гонконзі було засновано спеціалізовану групу з оптимізації та розвитку фінансових технологій, відому як «Фінтех Стірінг Груп». Цей альянс об'єднав представників влади, приватного сектору, а також науковців з відповідних дослідницьких інститутів. Такий формат співпраці, відомий у світі як «потрійна спіраль», з використанням власних інструментів публічного управління, зміг прискорити розвиток сектору фінансових технологій, піднявши Гонконг до рівня одного зі світових лідерів у цій галузі.

Отже, сьогодні високорозвинуті країни світу активно займаються забезпеченням функціонування публічного управління розвитком фінансових технологій.

2.2 Інструменти публічного управління розвитком фінансових технологій

У нашому суспільстві сьогодні особливо актуально постає питання вдосконалення та оптимізації системи публічного управління в галузі розвитку фінтехпродуктів, а також забезпечення гармонійної взаємодії між органами державної влади та місцевого самоврядування. Це актуально в контексті сучасних викликів, з якими стикається країна і світ. Але сьогодні ми стикаємося з численними проблемами і перешкодами, пов'язаними з діяльністю у сфері фінансових технологій, а також складністю задоволення всіх інтересів, які вони представляють. Це обґрунтовує реальну потребу у створенні потужного комплексу інструментів, які можуть ефективно сприяти співпраці на всіх рівнях публічного управління. Ці інструменти повинні бути

гнучкими і здатними запобігати виникненню проблемних та кризових ситуацій у цій сфері.

В сучасних умовах стає вкрай важливою здатність публічної влади до адаптації найефективніших світових практик, форм та засобів взаємодії основних стейкхолдерів у рамках функціонування цих публічних інструментів. Основою для переосмислення їх організаційної складової, яка є фактором, що впливає на ефективність їх застосування, стають тенденції підвищення ваги людського фактора в діяльності і розвитку будь-якої соціокультурної та технологічної систем. Така система має бути орієнтована на повноцінне використання доступної інформації, набутих умінь, навичок та інших інтелектуальних ресурсів суспільства і його громадян, які були здобуті в процесі історичного та еволюційного розвитку. В базовій моделі «публічного управління» на сьогоднішній день виділяють наступні властивості⁶⁰:

- управління державними справами;
- централізація управління;
- раціональна реалізація існуючих ресурсів;
- слідування загальнодержавним інтересам та потребам.

Також необхідно підкреслити важливість наявності доброї впорядкованої нормативно-правової основи, яка регламентує інструменти публічного управління. Це має бути добре структурована та спеціально адаптована під потреби конкретної громади база, яка містить в собі зрозумілі, прості та ефективні механізми впливу, що беруть до уваги культурні та історичні традиції, а також місцеві ресурси.

Науковці виділяють такі методи, які характеризують діяльність публічного управління на практиці^{61 62 63 64}:

⁶⁰ Попов С.М. Наукова парадигма суб'єкт- суб'єктного управління в умовах сучасного континууму. Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: Збірник наукових праць / Гол. ред. В.Г.Воронкова.- Вип.43.Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2017. С.166 -175.

⁶¹ Андреев А. В. Сфера освіти як об'єкт публічного адміністрування. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2015. № 3. С. 146–151. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nvdduvs_2015_3_22.pdf

- керування змінами;
- керування відповідно поставленого плану та подальша оцінка ефективності діяльності;
- керування вартістю;
- керування стохастичними подіями;
- логістичний, організаційно-культурний та інформаційно-комунікаційний підхід;
- аналізування вигоди та видатків.

В процесі дослідження нами встановлено, що для реалізації процесів публічного управління на сьогодні в Україні сформовані такі основні механізми та інструменти публічного управління.

Механізми:

- адміністративний,
- економічний,
- інформаційний,
- організаційний.

Інструменти:

- розпорядження, накази, нормативно-правові акти, регламентні документи,
- пільги, субсидіарні виплати, тарифи, податки, штрафи, санкції,
- інформаційно-консультаційні послуги, переконання, агітації,
- ієрархічна структура, взаємозалежність, рангове підпорядкування.

Щодо видів інструментів публічного управління розвитком фінансових технологій, то можна виділити такі:

- *техніко-технологічні.*

⁶² Бельська Т. В. Співвідношення понять “державна політика” та “державне управління”. Державне будівництво : зб. наук. пр. Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2016. № 2. URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/ebook/db/2016-2/doc/1/03.pdf>

⁶³ Гавкалова Н. Л. Публічне управління: методологічний аспект. Публічне управління: шляхи розвитку : матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю (м. Київ, 26 листоп. 2014 р.) : у 2 т. / за наук. ред. Ю. В. Ковбасюка, С. А. Романюка, О. Ю. Оболенського. Київ : НАДУ, 2014. Т. 1. С. 16–18.

⁶⁴ Міненко М.А. Трансформація системи державного управління в сучасні моделі регулювання суспільства. Державне управління: удосконалення та розвиток: електрон. фахове вид. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=581>

Це ті інструменти управління, які направлені на розвиток технічної бази та провідних технологічних процесів компаній, які спеціалізуються на розвитку фінансових технологій. В цю сферу можна Основні види механізмів та інструментів публічного управління Механізми Інструменти Адміністративний Економічний Організаційний Інформаційний ієрархічна структура, взаємозалежність, рангове підпорядкування Інформаційно-консультаційні послуги, переконання, агітації Пільги, субсидіарні виплати, тарифи, податки, штрафи, санкції Розпорядження, накази, нормативноправові акти, регламентні документи зарахувати як ті інструменти, які направлені на сприяння оновлення технічної складової даних компаній, так і ті, діяльність яких спрямована на запозичення іноземного досвіду та найбільш оптимальної адаптації в сфері впровадження інноваційних методів, програмного забезпечення та інших засобів в процес створення фінансових технологій⁶⁵;

– *стратегічні*.

Дана група інструментів публічного управління направлена на перспективу розвитку фінансових технологій. До цієї групи прийнято відносити інструменти стратегічного контролю, аналізу та планування. Стратегічні інструменти покликані сформувані довгострокові плани розвитку галузі, фіксування на її проблемних зонах та сприяння побудови власної тактики та стратегії⁶⁶;

– *проектно-орієнтовані*.

Дана група інструментів включає в собі ті, які направлені на формування ефективних проектів діяльність компаній, які займаються розвитком фінансових технологій. За допомогою їх відбувається побудова чіткого плану діяльності як всієї компанії, так і окремих її функціональних підрозділів. Дана група інструментів є взаємопов'язаною з стратегічними

⁶⁵ Жердецька Л. В., Городинський Д. І. Розвиток фінансових технологій: загрози та можливості для банків. Економіка і суспільство. 2017. Вип. № 10. С. 583–588

⁶⁶ Базарна О.В. Поняття, суть, природа публічного управління та державного управління. Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля: Збірник наукових праць. Луганськ: 2012. № 1, ч. 2. С. 59-64.

інструментами, так як ці групи направляють свою діяльність та поетапну систематизацію на оптимізацію діяльності компанії, що в подальшому має на меті примножити результати її функціонування та просунути українські фінансові технології на профільні ринку збуту⁶⁷;

– *маркетингові*.

Дану групу інструментів розвитку фінансових технологій можна представити як частину підсистеми державного маркетингу, яка має на меті підвищити якість вітчизняних фінансових технологій на ринку, збільшення темпів їх масового розповсюдження в світі та планування їх розвитку, відповідно до існуючого попиту та реалій державної та світової економіки. Серед найбільш вживаних та ефективних маркетингових інструментів, прийнято вважати формування пільгових податків галузям економіки, в яких зосереджені компанії, що розвивають фінансові технології, надання їм державних дотацій та державних замовлень у спрощеній процедурі конкурсу. При чому варто зазначити, що дані дотації та замовлення направлені не лише на підтримку компаній, які займаються розвитком фінансових технологій на ринку, але і на формування стійкого кумулятивно-соціального ефекту маркетингового характеру⁶⁸;

– *бенчмаркінгові*.

Дані інструменти розвитку фінансових технологій є новою фазою розвитку публічного управління. Вони використовуються як важіль впливу на неефективні функціональні частини компаній, базуючись на досвіді підприємств зі схожою діяльністю. Під час використання інструментів бенчмаркінгу, відбувається ретельний аналіз діяльності компанії, що розвиває фінансові технології, знаходиться найбільш уразливі та проблемні функціональні зони. Наступною функціональною підгрупою цього виду інструментів буде пошук компаній зі схожою сферою діяльності та високим

⁶⁷ Россошанська О.В. Особливості стану дослідницької області проблеми забезпечення економічної безпеки інноваційних проектно-орієнтованих підприємств. Технологічний аудит і резерви виробництва. 2013. № 1/3 (9). С. 39–43.

⁶⁸ Романенко К. Державний маркетинг в контексті маркетингової управлінської парадигми. Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр. ОРІДУ / [голов. ред. М.М. Іжа]. Вип. 1 (41). Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2010. С. 32-35.

рівнем успішності на ринку. Останньою підгрупою є інструменти імплементації існуючого досвіду у функціональну діяльність проблемної компанії для поліпшення продуктивності його діяльності⁶⁹;

– *соціальні*.

Діяльність даних інструментів направлена на соціалізацію компаній, які спеціалізуються на розробці фінансових технологій та їх продуктів, адаптацію даних технологій до широких мас населення різного рівня життя та культурно-територіального устрою. Дані інструменти повинні активно розвивати та використовувати державні і місцеві органи влади, при цьому взаємодіючи та взаємодоповнюючи власну функціональну діяльність⁷⁰.

– *геоінформаційні*.

Дана група інструментів включає в себе ті інструменти розвитку фінансових технологій, які базуються на територіально-географічних особливостях території, на якій розташована компанія, яка спеціалізується на фінансових технологіях⁷¹.

Для кращої систематизації науковцями було розроблено класифікаційну таблицю основних інструментів публічного управління розвитку фінансових технологій (табл..2.1).

Вивчаючи світовий досвід у створенні інструментів публічного управління для розвитку фінансових технологій, ми дійшли висновку, що сьогодні більшість країн із розвинутою економікою активно сприяють розвитку цієї сфери. Вони намагаються забезпечити своїм механізмам публічного управління не лише нормативно-примусову складову, але

⁶⁹ Мусіна Л.А., Кваша Т.К. Вплив науково-технічної та інноваційної діяльності на економічне зростання в Україні, його чинники і ресурси. Моделювання та інформаційні системи в економіці: зб. наук. пр., 2014. № 90. С. 90-152. URL:

http://www.irbisnbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Mise_2014_90_14

⁷⁰ Лукашевська У. Т. Публічне управління розвитком фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України: дис.. ... докт. філософії спец. 281 – «Публічне управління та адміністрування». – НУ «Львівська політехніка», Львів, 2021.

⁷¹ Лукашевська У. Т. Публічне управління розвитком фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України: дис.. ... докт. філософії спец. 281 – «Публічне управління та адміністрування». – НУ «Львівська політехніка», Львів, 2021.

включають також елементи оптимізації, стимулювання та спрощення цих процесів.

Таблиця 2.1 - Класифікація основних інструментів публічного управління розвитком фінансових технологій⁷²

Класифікаційна ознака	Види
1	2
За функціональними сегментами ринку	<ul style="list-style-type: none"> - інструменти грошового ринку; - інструменти ринку позик; - інструменти ринку валют; - інструменти ринку страхових послуг; - інструменти ринку цінних металів та дорогоц. каміння; - інструменти ринку нерухомого майна.
За часовим проміжком	<ul style="list-style-type: none"> - короткострокові інструменти розвитку фінансових технологій; - довгострокові інструменти розвитку фінансових технологій.
За видом фінансових зобов'язань	<ul style="list-style-type: none"> - інструменти, які не вимагають наступних фінансових зобов'язань; - інструменти з борговими фінансові зобов'язаннями; - інструменти з дольовими (пайовими) фінансовими зобов'язаннями.
За рівнем важливості	<ul style="list-style-type: none"> - первинні фінансові інструменти розвитку фінтех; - вторинні фінансові інструменти розвитку фінтех.

⁷² Лукашевська У. Т. Публічне управління розвитком фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України: дис. ... докт. філософії спец. 281 – «Публічне управління та адміністрування». – НУ «Львівська політехніка», Львів, 2021.

Продовження таблиці 2.1

1	2
За гарантованістю рівня прибутку	<ul style="list-style-type: none"> - інструменти розвитку з фіксованим доходом; - інструменти з плаваючим(нефіксованим) доходом.
За ступенем ризику	<ul style="list-style-type: none"> - безризикові (надійні) фінансові інструменти; - фінансові інструменти з мінімальним рівнем ризику; - фінансові інструменти з помірним рівнем ризику; - фінансові інструменти з мінімальним рівнем ризику; - фінансові інструменти з надвисоким (невиправданим) рівнем ризику.

Варто звернути увагу і на те, що реалізація активної участі громадян до вирішення найбільш важливих суспільнозначущих проблем в нашій країні стримується цілим рядом негативних чинників, подолання яких стає викликом для усього суспільства.

Серед таких чинників варто виділити такі:

- обмеження доступу громадськості до суспільно-важливої інформації, яка є вирішальною в процесі ухвалення рішень в сфері публічного управління,
- нестача чи повна відсутність довіри в соціумі країни,
- недостатній рівень навичок і освіти для участі в процесі публічного управління,
- обмежена кількість ресурсів, локальні особливості політичної культури.

Отже, в результаті дослідження особливостей розвитку та формування інструментів публічного управління фінансовими технологіями, дослідження зарубіжного досвіду та передумов формування інструментів розвитку фінансових технологій в передових країнах, нами зроблено висновок про

важливість удосконалення інструментів публічного управління для розвитку фінансових технологій в Україні в умовах реформування фінансової системи.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

3.1 Розвиток фінансових технологій в Україні: тенденції і проблеми

Фінансова галузь зазнає значних трансформацій через вплив цифрових технологій, що змінюють її економіку в цілому. Вплив цих змін особливо помітний в Україні, де останні дані Findex показують значне зростання частки дорослого населення, що мають банківські рахунки, – з 41% до 84% за останнє десятиліття⁷³. Українські фінансові установи активно впроваджують інноваційні продукти та послуги для покращення клієнтського досвіду за різними фінансовими пропозиціями, починаючи від платежів і до заявок на отримання позик.

Незважаючи на виклики, пов'язані з російським вторгненням в Україну, український народ і фінансовий сектор продемонстрували надзвичайну стійкість. Ринок швидко пристосувався та забезпечив те, щоб особи, переміщені зі своїх домівок, усе ж могли мати доступ до своїх рахунків для здійснення повсякденних операцій, як то покупка товарів і послуг або надсилання й отримання грошових переказів. Приватний сектор разом із Національним банком України й іншими регуляторними органами відігравав вирішальну роль у забезпеченні безперервності доступу до фінансових послуг у цей період конфлікту. Такі ініціативи, як онлайн-онбординг, регулювання цифрових платежів і Power Banking, відіграли важливу роль у збереженні стійкості українського фінансового сектора в розпал війни, що триває.

Інформація про український фінтех у цифрах наведена в додатку А. 2022 рік перевірів технологічний сектор на міцність і показав, які ми сильні. Війна та пандемія нас загартували та дали поштовх до розвитку. Протягом

⁷³ Findex: офіційний сайт. URL: <https://www.findex.com.au/>

2022 року український фінтех-ринок поповнився 7 компаніями. При цьому, як було зазначено більшістю респондентів, війна створила труднощі ведення бізнесу, але не зламала. Загалом кількість фінтех-компаній на ринку налічує вже близько 250, а загальна вартісна оцінка ринку залишається на рівні 1 млрд дол. США⁷⁴.

Незважаючи на складні часи в країні, фінтех-ринок продовжував працювати та протягом 2022 року відбувалися зміни, які відкривали можливості для подальшого розвитку:

- Підписаний Закон України «Про віртуальні активи»;
- Набув чинності Закон України «Про хмарні послуги»;
- Набув чинності Закон України «Про платіжні послуги»;
- Підписаний законопроект «Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо платіжних послуг)», який легалізує електронні гроші та прирівнює рахунки електронних гаманців до рахунків банків.

Серед значних факторів впливу на фінтех-ринку є й ініціативи державних органів. НБУ та Міністерство цифрової трансформації протягом року підтримували фінтех-ринок численними ініціативами, які чинили прямий чи опосередкований вплив.

Серед досягнень Національного банку України⁷⁵:

1) Підписано Меморандум про взаєморозуміння для співпраці у сфері розробки стандартів сталого фінансування та в застосуванні екологічних, соціальних та управлінських підходів (ESG) у фінансовому секторі.

2) Розпочато Всеукраїнську інформаційну кампанію з платіжної безпеки #ШахрайГудбай.

3) Запроваджено нові модернізовані та сучасні сервіси API-взаємодії системи депозитарного обліку «Депозитарій НБУ» з системами автоматизації учасників ринку капіталу (депозитарні ми установами). Відтак учасники ринку отримують можливість створювати свої власні сучасні розробки,

⁷⁴ Каталог фінтех компаній в Україні 2023. URL: <https://drive.google.com/file/d/1u9EKTulzzgm2EkhZMoROoDXLTce86LZ5/view>

⁷⁵ Національний банк України: офіційний веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/>

зокрема мобільні додатки та web-застосунки з обліку та продажу ОВДП, які в автоматичному режимі можуть бути інтегровані з системою депозитарного обліку.

4) Запущена унікальна ініціатива – навчальна програма у співпраці з Cambridge Judge Business School, яка має на меті підтримувати та сприяти розвитку інновацій у фінансовому секторі України.

5) Презентований проєкт концепції е-гривні – цифрових грошей Національного банку України.

6) Затверджений стандартизований набір даних та диференційовані міжабонентські тарифи для користувачів системи BankID, яка продовжувала безперебійно надавати послуги відповідно до вимог воєнного часу та стабільно розвиватися, попри повномасштабне вторгнення РФ на територію України. Національний банк України отримав міжнародну нагороду Central Banking Awards за розвиток Системи BankID НБУ.

7) Запущена Регуляторна платформа («пісочниця») та розроблений проєкт концепції відкритого банкінгу. Крім того здійснюється робота над розширенням застосування різних методів дистанційної ідентифікації у фінансовій системі: банки можуть дистанційно ідентифікувати клієнтів для видачі кваліфікованих сертифікатів відкритих ключів.

8) Врегульоване питання щодо визнання кваліфікованих електронних довірчих послуг, які надаються в Європейському Союзі, у банківській системі України та під час здійснення переказу коштів.

9) За ініціативи Національного банку всі системно важливі банки об'єдналися для створення спільної банківської мережі – POWER BANKING. Це спільна мережа відділень банків по всій Україні, які працюють та надають клієнтам банківські послуги навіть у критичній ситуації під час блекауту.

Міністерство цифрової трансформації протягом року працювало над низкою ініціатив, які стосуються фінтеху⁷⁶:

⁷⁶ Міністерство цифрової трансформації: офіційний веб-сайт. URL: <https://thedigital.gov.ua/>

1) Створена Red Team – команда, яка 24/7 атакує державні інформаційні системи й знаходить вразливості. Проводить певний краш-тест ресурсам Мінцифри.

2) Цифровий документ єДокумент став універсальним інструментом для ідентифікації на блокпостах.

3) У Дії запустили допомогу по безробіттю, Дія.TV і Дія.Радіо та можливість подати заявку для відшкодування пошкодженого майна.

4) Презентований та запущений проєкт Дія.City – спеціальний податковий та економічний простір для технологічної індустрії.

5) Запущений проєкт IT Generation для безоплатного навчання світчерів.

6) Разом з Польщею реалізували перший у світі крос державний шеринг документів. Цифрове водійське посвідчення та техпаспорт у Дії відображаються в польському застосунку mObywatel.

7) Запустили програму «єОселя» у застосунку Дія.

8) Надали можливість отримання статусу ВПО та виплат через застосунок Дія.

9) Створили можливість через Дію за декілька кліків надсилати кошти на допомогу армії.

10) За ініціативи Президента запустили фандрейзингову платформу UNITED24, за допомогою якої сьогодні люди зі 110 країн світу задонатили вже \$255 млн.

11) У межах UNITED24 виник проєкт «Армія дронів», який змінив хід воєнних подій та дав поштовх для розвитку сфери militarytech. Це комплексна програма Мінцифри, Генштабу, ЗСУ та Держспецзв'язку. Ціль – забезпечити військових якісними дронами.

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР)⁷⁷:

⁷⁷ Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/>

1) Допустила облігації (Ukraine Sovereignty Bond), випущені Урядом Канади, до обігу на території України.

2) Працює над запровадженням в Україні індивідуальних інвестиційних рахунків.

3) У рамках Проєкту USAID «Реформування фінансового сектору», НКЦПФР та DAI Global LLC підписали протокол про співпрацю. Метою Проєкту є підтримка системних змін в економіці України шляхом трансформації фінансового сектору країни.

4) Міністерство цифрової трансформації у співпраці з Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, Міністерством фінансів України, Національним банком України та Укрзалізницею представили оновлення застосунку Дія, в якому реалізували послугу купівлі військових облігацій.

5) Підписано Меморандум про технічне співробітництво з Агентством з нагляду за фінансовими послугами Республіки Хорватії (Hanfa).

6) Дозволено проводити операції з первинного розміщення цінних паперів, у тому числі цінних паперів інститутів спільного інвестування.

Крім того, значними подіями для фінтех-ринку також стали⁷⁸:

1) Отримання статусу кандидата України на членство в ЄС.

2) Запуск державної онлайн-платформи для інформаційної, гуманітарної та державної підтримки населення єДопомога.

3) Третє місце в рейтингу глобального індексу використання криптоактивів.

4) Запуск першої криптовалютною картки.

5) Можливість придбати продукти та пальне криптовалютою.

6) В Україні почали працювати PayPal, Revolut та Klarna, відкриваються представництва Palantir та SpaceX.

⁷⁸ Каталог фінтех компаній в Україні 2023. URL: <https://drive.google.com/file/d/1u9EKTulzzgm2EkhZMoROoDXLTce86LZ5/view>

7) Wirex відкрив доступ до криптовалютних карток українським біженцям у ЄС.

8) Заснований музей NFT, який шляхом добродійного аукціону збирав кошти для допомоги.

9) Успішно запущено найбільший у світі збір коштів з використанням криптовалют. За даними аналітичної компанії Crystal Blockchain, яка востаннє оновлювала дані 30 вересня 2022 року, різні українські фонди зібрали понад \$178 млн США у вигляді крипто валютних пожертвувань з початку вторгнення росії в Україну⁷⁹.

Війна надала поштовх для розвитку фінтех-ринку. У майбутньому очікується продовження змін в фінтех-ландшафті. Крім того, очікується, що такі ініціативи, як запровадження відкритого банкінгу, регуляторної пісочниці, розробка електронних підписів, хмарних сервісів і спрощених кібераудитів для НБФУ, відкриють нові можливості для бізнесу та сприятимуть інвестиціям у приватний сектор, сприяючи подальшому відновленню та відбудові країни в повоєнний час. Українські фінтех-компанії, безсумнівно, відіграють значущу роль у цьому процесі.

Інноваційні фінтех-компанії є глобальними за своєю задумкою, вони використовують передові практики з усього світу на користь місцевим і регіональним користувачам. Зусилля фінтех-спільноти, прикладом яких є такі ініціативи, як щорічний фінтех-каталог, відіграють вирішальну роль у сприянні співпраці та видимості серед інноваційних компаній не лише в Україні, а й у глобальному масштабі. Ці спільні зусилля сприяють зростанню й успіху української фінтех-екосистеми та дозволяють їй справляти позитивний вплив у всьому світі.

Зупинимось детальніше на сферах діяльності фінтехів.

Третій рік поспіль у сферах діяльності українських стартапів лідирує технологічна інфраструктура. Окрім того, простежується динаміка зростання

⁷⁹ Каталог фінтех компаній в Україні 2023. URL: <https://drive.google.com/file/d/1u9EKTulzzgm2EkhZMoROoDXLTce86LZ5/view>

її частки: у 2023 році відсоток надавачів цього виду послуг склав 24% від опитаних компаній, натомість у 2021 та 2020 роках – 22% та 20% відповідно⁸⁰. Часткову популярність компаній даної сфери можна пояснити продовженням тенденції створення бізнесу в онлайні, що створює попит на компанії, які пропонують IT-рішення для фінансових компаній та банків, тим самим допомагаючи їм розпочати роботу або перейти у цифровий простір.

На другому місці знаходяться платіжні сервіси та перекази – 14% від опитаних компаній. Даний відсоток значно зменшився порівняно з попередніми роками. У 2020 та 2021 роках він складав 20% та 19% відповідно. Саме війна значно нашкодила діяльності платіжних компаній та похитнула велику кількість гравців на ринку. Різке падіння економічної активності в перші місяці війни, численні обмеження та ліміти практично на всі грошові операції – все це значною мірою вплинуло на платіжний ринок. Проте, згідно з даними НБУ за підсумками вересня 2022 року, загальна кількість емітованих платіжних карток в Україні досягла 108,8 млн шт. Це на 19% більше порівняно з довоєнним січнем 2022 року. Але відбулося невелике зменшення кількості платіжних карток, з якими щомісяця здійснювалися видаткові операції, на 6% – із 48,2 млн шт. у січні до 45,2 млн шт. у вересні⁸¹.

Ще одна сфера діяльності, яка попри всі складнощі з 2021 року не здала свої позиції – це споживче кредитування. У 2023 році на компанії цієї сфери припадає 12%, на відміну від 14% у 2021 році. Попри те, що війна похитнула діяльність компаній, що займаються споживчим кредитуванням, вони все ще залишаються на плаву. Попит на кредити залишається стриманим, стандарти кредитування надалі посилюються⁸².

Також значне зростання відбулося у регуляторній сфері: з 1% у 2021 році до 7% у 2023 році. Кількість компаній-розробників інноваційних

⁸⁰ Фінтех в Україні: Тенденції, огляд ринку та каталог. URL: http://www.fst-ua.info/wp-content/uploads/2022/02/FinTech_Catalogue_feb2021_en_ua.pdf

⁸¹ Каталог фінтех компаній в Україні 2023. URL: <https://drive.google.com/file/d/1u9EKTulzzgm2EkhZMoROoDXLTce86LZ5/view>

⁸² Каталог фінтех компаній в Україні 2023. URL: <https://drive.google.com/file/d/1u9EKTulzzgm2EkhZMoROoDXLTce86LZ5/view>

наглядних та регуляторних інформаційних технологій збільшилася. Згідно зі звітом KPMG «Pulse of Fintech H2'22»⁸³, світовий ринок фінансових технологій спостерігав тенденцію збільшення інвестицій у regtech, оскільки компанії шукають технології, які допоможуть їм керувати своїми дедалі складнішими нормативними зобов'язаннями. Краудфандинг, краудлендинг, сервіси з порівняння фінансових послуг залишаються найменш розвиненими сферами.

Сфери діяльності засновників фінтех-компаній майже не змінилися порівняно з 2021 роком. Засновниками фінтех-компаній переважно є ІТ-спеціалісти, вони складають 32%. Вихідців з фінансових компаній – 18%, з банківської сфери – 12%, юридичної – 10%. 16% компаній, заснованих за останні 2 роки, надають послуги у сфері legaltech. Серед засновників другий рік поспіль переважають чоловіки – 83%. Жінок порівняно з 2021 роком стало трішки більше – 17%. Тобто спостерігаємо позитивну динаміку за гендерним аспектом. Частка компаній зі штатом 75+ продовжує зростати та займає провідну позицію, від 15% у 2020 до 28% у 2023 році. Це свідчить про те, що кількість фінтех-компаній, які масштабуються та розвивають нові продукти тільки збільшується. Окрім цього, збільшилася частка компаній із кількістю працівників до 5 осіб, до 10 осіб та до 25 осіб. Водночас кількість компаній, де працюють до 50 та 75 осіб, зменшилася. На ринку працює близько 14,4 тис. осіб. Це більше, ніж минулого року, що свідчить про поступовий ріст⁸⁴.

Фінансування фінтех-компаній переважно відбувається за рахунок власних коштів. Венчурні фонди повернули свою вагу до рівня 2020 року. Вкладення, залучені від Friends&Family, збільшилися: з 1% у 2021 році до 2% у 2023 році. Значно зменшилася кількість фінтех-компаній, які створені завдяки фінансуванню донорських програм та акселераторів/інкубаторів. У

⁸³ Звіт KPMG «Pulse of Fintech H2'22». URL: https://advisory.kpmg.us/insights/insights-for-your-role/cfo-real-insights.html?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=7014W000001GWIwQAO&cid=7014W000001GWIwQAO&gclid=Cj0KCQjwzdOIBhCNARIsAPMwjz8lJlWCH4vTvITHOG11Mwaz_buCBuDFLWdcMmqIOdZBd0f_FKJM-YaAibtEALw_wcB

⁸⁴ Каталог фінтех компаній в Україні 2023. URL: <https://drive.google.com/file/d/1u9EKTulzzgm2EkhZMoROoDXLTce86LZ5/view>

2023 році на них припадає 2% на противагу 8% у 2021 році. Значно зменшилася кількість фінтех-компаній, які не планують залучати додаткове фінансування: з 35% компаній у 2020 році до 6% у 2023 році⁸⁵. Крім того, збільшилася варіативність додаткових джерел фінансування.

У 2023 році варіативність та пропорційність бізнес-моделей, які використовують компанії, змінилася порівняно з попередніми роками. 24% фінтех-компаній приймають платежі за підпискою, шляхом запланованих списань. 21% – отримують прибуток за рахунок транзакційних комісій. 20% компаній є продуктовими та отримують кошти з реалізації власних товарів та послуг. Близько 17% компаній у сфері фінтех розробляють власне програмне забезпечення та заробляють гроші на продажі ліцензій та наданні послуг з підтримки цієї системи. Крім того, 7% опитаних респондентів вказали, що використовують такі бізнес-моделі як Pay for Success, White Label service, Outsource of a project та інші. У 2021 році значну перевагу мала бізнес-модель транзакційних комісій, яку використовують 32% респондентів. 25% фінтех-компаній націлені на роботу з великим бізнесом, що менше, ніж у попередні роки, але ця категорія все ще залишається передовою. Для 22% компаній цільовою аудиторією є бізнес – ФОП і МСБ. Такі компанії надають послуги, які можуть допомогти бізнесу управляти фінансами та ресурсами більш ефективно. 20% опитаних фінтех-компаній відповіли, що їхньою цільовою аудиторією є фінансові установи. З преміум сегментом працюють 7% компаній, що на 6% більше ніж у 2021 році. Попри це, даний сегмент ринку все ще залишається найменш популярним серед фінтех-компаній⁸⁶.

Серед закордонних ринків найбільшу кількість українських фінтех-компаній можна знайти в Європі – 12% і США – 9%. 49% компаній назвали своїм ключовим ринком Україну. З них 24% компаній стикаються з проблемою законодавчого/регулятивного обмеження під час ведення бізнесу

⁸⁵ Каталог фінтех компаній в Україні 2023. URL: <https://drive.google.com/file/d/1u9EKTulzzgm2EkhZMoROoDXLTce86LZ5/view>

⁸⁶ Каталог фінтех компаній в Україні 2023. URL: <https://drive.google.com/file/d/1u9EKTulzzgm2EkhZMoROoDXLTce86LZ5/view>

в Україні. 18% опитаних відзначили малий сегмент ринку для масштабування. Також у 2022-2023 роках загострилося питання пошуку фінансування. На наявність даної проблеми вказали 16% опитаних респондентів. Більша частина компаній, які орієнтуються виключно на вітчизняний ринок планують вихід на міжнародний рівень вже у 2023 році. Вихід на іноземні ринки дає можливість компанії отримати конкурентну перевагу, збільшити потенційну аудиторію, прибуток, розвивати міжнародний досвід та залучати іноземні інвестиції. Але для цього потрібно мати ресурс та можливість.

Найбільш поширеною у використанні фінтех-компаніями залишається технологія API. На 5% зріс відсоток використання хмарних сервісів, що свідчить про те, що все більше фінтех-компаній переміщують свої рішення в хмару. Це й не дивно, адже хмарні сервіси мають низку значних переваг, серед яких висока доступність, гнучкість, мобільність, технологічність. Зростання підтверджують і дані звіту «GigaCloud»: за підсумками 2022 року хмарний ринок України зріс на 22,8% і тепер становить 46,2 млн. доларів. Прискорений темп цифрової трансформації створює попит на таку технологію як чат-бот. Згідно з прогнозами Gartner до кінця 2023 року 70% офісних співробітників взаємодіятимуть із чат-ботами та платформами спілкування щодня. Чат-боти підвищують продуктивність та заощаджують витрати, як наслідок – приносять значну вигоду для бізнесу. 12% опитаних фінтех-компаній пропонують технологію чат-бот. Найменш популярними технологіями серед компаній залишаються DeFi, NFT та Інтернет речей. Їх використовують 5% компаній. Серед перспективних ці технології фінтех-компанії також не вбачають. Натомість 79% опитаних респондентів вказали штучний інтелект як одну з перспективних технологій для українського ринку. Згідно з вибіркоvim опитуванням, проведеним у всьому світі компанією Morning Consult на замовлення IBM, світова частка підприємств, які впровадили штучний інтелект станом на березень-квітень 2022 року становила 35%. А враховуючи стрімкий розвиток генеративного штучного

інтелекту у перші місяці 2023 року, можна передбачити, що даний відсоток у 2023 значно зросте, у тому числі й в Україні. Проте поки що можна очікувати незначне зростання, оскільки технологія дорога і наразі її використовують лише 9% опитаних фінтех-компаній. Прогнозується зростання кількості продуктів, розміщених у хмарі. У вересні 2022 року набув чинності Закон України «Про хмарні послуги». Запрацювала державна стратегія «Cloud First», внаслідок чого і держсектор почав довіряти хмарам свої сервіси. API – це технологія, яка не втрачає своєї популярності. Її розвитку сприяє держава: з 1 серпня 2022 року набув чинності Закон України «Про платіжні послуги», який створює умови для запровадження в Україні концепції відкритого банкінгу та передумов для появи нових гравців на ринку. Поширеність API серед фінтех-компаній може бути свідченням того, що технологія принесе ринку значні переваги⁸⁷.

Окрему увагу слід звернути на функціонування фінтех під час війни. Війна ввірвалася в наше життя досить неочікувано й принесла з собою певні труднощі. Серед ТОП-3, з якими стикнувся український фінтех-бізнес, – нестабільна робота електромереж та інтернет-з'єднання, зниження інвестиційної привабливості компанії для інвесторів, зниження купівельної спроможності населення. Найбільша частка (32%) припадає на труднощі з нестабільною роботою електромереж та інтернет-з'єднання. Щоденні комфортні умови, до яких звикли, в одну мить зникли, що сильно вплинуло на робочий процес. Щодо роботи на іноземних ринках чи виходу на них, то половина опитаних респондентів вказали, що війна не вплинула на їхню роботу у цій сфері. Натомість для 29% компаній вона ускладнила діяльність, а для 7% – навпаки полегшила. 39% опитаних компаній стверджують, що зміни регуляторного характеру відкрили для них нові можливості для ведення бізнесу під час повномасштабного вторгнення. 12% вказали на покращення умов ведення бізнесу. А на 29% опитаних компаній нові зміни в

⁸⁷ Каталог фінтех компаній в Україні 2023. URL: <https://drive.google.com/file/d/1u9EKTulzzgm2EkhZMoROoDXLTce86LZ5/view>

законодавстві не вплинули взагалі. Для третини опитаних компаній війна стала причиною зменшення їхньої оцінки бізнесу. В той час як для 15% компаній на ринку після повномасштабного вторгнення вона навпаки збільшилася. Зменшення обсягу бізнесу більше ніж на 50% відбулося у 16% опитаних фінтех-компаній. 26% компаній зазначили відсутність змін в обсягах бізнесу у 2022 році.

Щодо інструментів, необхідних для залучення фінансування для розвитку та масштабування бізнесу виділили такі: цифрові платформи (26%), грантові програми (28%), агрегатори міжнародної допомоги (20%) та консультаційні офіси (16%). Працівники половини опитаних фінтех-компаній служать в лавах ЗСУ, 87% компаній підтримує волонтерську діяльність, з них 15% виділили понад \$1 млн США підтримки, інші волонтерять та донатять, кожен в межах своїх можливостей⁸⁸.

Не можна лишити поза увагою ринок кредитування, який є важливим компонентом фінансової системи та дозволяє компаніям розширювати бізнес. У 2022 році він мав такі тенденції:

- Скорочення гривневого корпоративного кредитного портфеля банків. Основними причинами скорочення є формування резервів та погашення раніше виданих позик, що не компенсуються новими видачами.
- Економічна невизначеність і неможливість оцінити кредитоспроможність позичальника створили проблему пропозиції на ринку кредитування.
- Найбільшою загрозою для фінсектору залишається кредитний ризик.
- Зростання процентних доходів завдяки зростанню активів, що приносять процентний дохід, а також вищим ставкам за інструментами інвестування.

⁸⁸ Каталог фінтех компаній в Україні 2023. URL: <https://drive.google.com/file/d/1u9EKTulzzgm2EkhZMoROoDXLTce86LZ5/view>

Згідно з інформацією щоквартального «Опитування про умови банківського кредитування» від Національного банку України, кредитний попит з боку бізнесу зростає. Хоча стандарти всіх видів кредитування посилюються, а рівень схвалення заявок знижується⁸⁹.

3.2 Основні драйвери та перспективи глобальних тенденцій у сфері фінансових технологій

Фінансовий сектор зазнав значних трансформацій завдяки технологіям. Хоча фундаментальна посередницька функція постачальників фінансових послуг залишається незмінною, впровадження інноваційних технологій дозволило підвищити ефективність, інклюзивність і різноманітність на фінансових ринках. Слід наголосити на тому, що цифровізацію фінансового сектору прискорила пандемія COVID-19, яка призвела до суттєвих змін у поведінці споживачів. Ця зміна поведінки породила попит на зручніші та зрозуміліші онлайн-послуги. Постачальникам фінансових послуг довелося адаптуватися до цієї зміни попиту, оновлюючи свої інформаційні системи та переосмислюючи свої пропозиції продуктів. Згідно з опитуванням Світового банку 82% фінансових установ повідомили про необхідність адаптації продуктів через пандемію, тоді як 88% підкреслили необхідність адаптації клієнтських каналів⁹⁰. У результаті зусиль, направлених на стрімку діджиталізацію, спричинених пандемією, в фінансовому секторі з'явилося декілька тенденцій, які, ймовірно, визначать майбутню еволюцію фінансових послуг.

1. Більше використання даних: Фінансові установи все більше прагнуть забезпечувати клієнтам персоналізований досвід за допомогою складного аналізу даних. Це передбачає використання як власних даних, так і даних, отриманих з інших джерел. Ефективне управління даними має вирішальне значення для точнішої оцінки кредитоспроможності (наприклад, операторів

⁸⁹ Національний банк України: офіційний веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/>

⁹⁰ Глобальне дослідження ринку Групи Світового банку: цифрові технології та майбутнє фінансів. Флагманська технічна записка «Фінтех і майбутнє фінансів». 2022. 10 с.

мобільного зв'язку, постачальників комунальних послуг), розширюючи доступ до коштів для осіб без кредитної історії. Очевидно, що важливо доповнювати ширше використання даних надійними та потужними підходами до захисту даних, щоб забезпечити прозорість та індивідуальний контроль даних.

2. Відкриті дані та відкриті фінанси: Щоб розкрити потенціал даних у фінансовому секторі та подолати ізольованість даних, регулятори й індустрія досліджують концепцію відкритого банкінгу. Такий підхід забезпечує безпечний і надійний обмін інформацією в фінансовому секторі на основі згоди клієнтів. Відкритий банкінг перетворюється на ширшу концепцію відкритих даних, що охоплює не лише фінансові, а й нефінансові дані. Ці реформи спрямовані на сприяння ширшому використанню даних, що призводить до різноманітних бізнес-пропозицій, таких як повніша оцінка кредитоспроможності та високоперсоналізовані продукти та послуги.

3. Цифровий онбординг та електронний ЗСК: Багато країн досягли значного прогресу у впровадженні нормативних актів, які дозволяють використовувати підходи до онбордингу на основі оцінки ризиків. Цей прогрес підтримується наявністю надійних баз даних і систем цифрової ідентифікації, які гарантують клієнтам контроль над своїми аніми. Фокус зусиль із впровадження цифрового онбордингу розширився з фізичних осіб на мікро-, малі та середні підприємства (ММСП). Таке розширення має важливе значення для сприяння фінансовій інклюзії, оскільки ММСП часто стикаються з проблемами на шляху доступу до банківських рахунків та інших фінансових послуг. В ідеалі системи цифрової ідентифікації та механізми онбордингу мають охоплювати як фізичних осіб, так і підприємства.

4. Миттєві платежі: Впровадження систем миттєвих платежів для багатьох юрисдикцій стало головним пріоритетом. Ці системи дозволяють цілодобово здійснювати миттєві перекази коштів, мінімізуючи перешкоди та підтримуючи використання безготівкових платежів фізичними особами та

підприємствами. Однак успіх таких ініціатив залежить не лише від технічної інфраструктури, а й від нормативно-правової бази, яка забезпечує рівний доступ для відповідних фірм, ефективні механізми компенсації та надійні заходи протидії шахрайству. З точки зору користувача використання систем миттєвих платежів залежить від зручності досвіду платежів, наприклад від можливості використовувати номери телефонів або альтернативні ідентифікатори замість номерів банківських рахунків. Ширший вибір способів оплати також сприяє конкуренції, дозволяючи клієнтам легко переказувати гроші між різними постачальниками фінансових послуг.

Кожна з цих тенденцій спирається на три основні стовпи.

По-перше, вирішальне значення має ефективна інфраструктура, й зацікавлені сторони повинні розглянути можливість створення спільної інфраструктури, відкритої для всіх учасників, щоб зменшити витрати на підтримку замкнутих систем.

По-друге, регулювання на основі оцінки ризиків повинно стимулювати відповідальне користування технологіями. Передбачувана та прозора нормативно-правова база підтримує інновації, створюючи рівні умови для чесних гравців й одночасно стримуючи нечесних.

По-третє, інновації залежать від таланту та співпраці. Співпраця на рівні всієї галузі та спільна діяльність є життєво важливими для пошуку синергії та розробки нових бізнес-підходів. Україна має всі необхідні складові для створення успішної фінтех-екосистеми.

Конвергенція цих факторів у поєднанні зі спільними зусиллями зацікавлених сторін, безсумнівно, сприятиме подальшому розвитку фінтех-сектору в країні.

3.3 Основні напрями покращення публічного управління розвитком фінансових технологій

У процесі дослідження ми прийшли до висновку, що для здійснення належного публічного управління розвитком фінансових технологій,

необхідно визначити і охарактеризувати основні елементи та механізми публічного управління розвитком фінансово-технологічних продуктів. У контексті активного впровадження реформ у фінансовій системі нашої країни і стабільного розвитку фінансових технологій, стає невідкладно необхідним здійснення моніторингу та детального аналізу останніх. Це сприятиме неперервному забезпеченню безпеки фінансових даних та персональної інформації користувачів фінтех-сервісів.

Станом на сьогодні, головними сферами публічного управління розвитком фінансових технологій вважаються наступні:

- активна трансформація застарілого нормативно-правового забезпечення в сфері розвитку фінансових технологій та особливостей життєдіяльності нефінансових компаній, які спеціалізуються на наданні фінансових послуг;
- розвиток специфічної для фінансових технологій інфраструктури (хаби, інтернет-платформи, хакатони та інші структури);
- імплементація інноваційних бізнес-моделей, які спеціалізуються на наданні фінансових послуг та забезпеченні оптимального функціонування фінансових установ;
- повна або часткова децентралізація існуючої мережі надання фінансових послуг населенню;
- розширення сфери впливу та функціонування фінансових технологій на сектор небанківських послуг.

В сучасній науковій спільноті активно обговорюються механізми публічного управління розвитком фінансових технологій. Цікавість цієї теми випливає з того, що вона не тільки дає можливість поглибити розуміння особливостей функціонування органів публічного управління в контексті сучасної держави, але й осмислити значущість впровадження логічних механізмів в управлінський процес на інституційному рівні.

Треба підкреслити, що в сучасному світі, де активно використовується потенціал діджиталізації, ефективний розвиток фінансових технологій

можливий лише за умов належного публічного управління. Це передбачає, у першу чергу, активну взаємодію між органами управління та фінансовими регуляторами. В сучасних реаліях фінансові технології володіють величезним потенціалом розвитку, особливо в контексті розширення фінансової інклюзії. Враховуючи це, у системі публічного управління виникає пріоритетна потреба у створенні чітких механізмів розвитку цієї сфери. Відповідні функції відводяться системі інституційного забезпечення публічного управління.

Інституційний механізм передбачає наявність наступних характеристик⁹¹:

1. Система публічного управління, органи місцевого самоврядування, які дають можливість в повній мірі забезпечити реалізацію публічної політики у конкретну галузь та суспільні сфери діяльності: установ організацій різного рівня та статусу, які забезпечують повноцінну реалізацію рішень публічної влади в конкретну сферу життєдіяльності;

2. Система взаємопов'язаних між собою формальних та неформальних інституцій, а також як система взаємозв'язків між даними інституціями, яка заснована на нормативно-установчих правилах поведінки;

3. Методологія послідовного впорядкування, яка передбачає забезпечення економічної стабільності та моніторингу за додержанням встановлених норм поведінки; система надання статусів суб'єктам та взаємозв'язків, а також визначення основних функцій відповідно до норм суспільних інститутів;

4. Формування гармонійного інституційного середовища та дієвої системи впливів на нього; сукупність методів та важелів, які направлені на послідовне забезпечення ефективного розвитку території, стимулів та інституційних заходів;

⁹¹ Політичні інститути та процеси в умовах трансформації українського суспільства: навч. посіб. / Р.В. Войтович, Л.В. Гонюкова, Н.М. Дармограй та ін.; [за заг. ред. А.М. Пойченка, В.А. Ребкала]. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2016. С.98.

5. Інформаційно-ресурсний обмін поміж профільними установами, які забезпечують оптимальне формування норм та правил поведінки їх функціонування.

Враховуючи специфіку функціонування фінансових технологій у нашій країні, що включає фінансову, монетарну та інформаційну характеристики, питання їх регулювання на практиці покладаються на: НБУ, Міністерство цифрової трансформації, Міністерство фінансів, Державна служба фінансового моніторингу, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку та ін.. Слід наголосити на тому, нагляд з боку держави не повинен перешкоджати розвитку фінансових технологій та досягненню потреб споживачів.

Фінансові технології намагаються інтегрувати нововведення в дуже динамічний алгоритмічний торговий ландшафт. Органи публічного управління, відповідальні за адміністрування у сфері фінансових технологій, мають стимулювати створення відповідних та ефективних механізмів контролю, а також мають прагнути до ролі експертів у питаннях торгових стратегій фінтеху.

Варто зазначити, що розвиток публічного управління та адміністрування фінансових технологій не відповідає темпам розвитку самих фінансових технологій. У цьому полягає ключова проблема ідеї такого регулювання. Єдиним розумним вирішенням цієї проблеми є забезпечення одночасного розвитку як суб'єкта, так і об'єкта регулювання. Це можливо реалізувати лише за умови розробки ефективної моделі публічного управління та адміністрування розвитком фінансових технологій та реалізації її у відповідній Стратегії та Програмі розвитку фінансових технологій в Україні. Технічних засобів та технологій для здійснення цих кроків є чимало.

У цьому контексті варто наголосити на тому, що публічне управління фінтех-галуззю, що налагоджене належним чином, повинно забезпечити коригування напрямів діяльності та розвитку фінансових технологій у напрямі тих галузей економіки, які потребують поштовху до розвитку,

підтримки в контексті активізації інвестиційної та інноваційної діяльності. Об'єктивно виникає необхідність концептуально змінити підхід, коли держава повинна створювати необхідні передумови та визначати напрями розвитку фінансових технологій.

Міністерство цифрової трансформації України є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики: у сферах цифровізації, цифрового розвитку, цифрової економіки, цифрових інновацій та технологій, електронного урядування та електронної демократії, розвитку інформаційного суспільства, інформатизації; у сфері впровадження електронного документообігу; у сфері розвитку цифрових навичок та цифрових прав громадян; у сферах відкритих даних, публічних електронних реєстрів, розвитку національних електронних інформаційних ресурсів та інтеперабельності, розвитку інфраструктури широкосмугового доступу до Інтернету електронної комерції та бізнесу; у сфері надання електронних та адміністративних послуг; у сферах електронних довірчих послуг та електронної ідентифікації; у сфері розвитку ІТ-індустрії; у сфері розвитку та функціонування правового режиму Дія Сіті. Отже, міністерство цифрової трансформації України є тією структурою, яка повинна здійснювати управління сферою фінансових технологій та забезпечувати⁹².

Крім цього, багато важливих ініціатив щодо складових системи публічного управління розвитком фінансових технологій просуває НБУ. Але, на жаль, дуже багато питань впирається в необхідність змінювати законодавство. Розвитку фінансових технологій сприяє фінансування, яке набирає обертів. На ринок виходять нові гравці, активно долучаються венчурні фонди. Також потребує розвитку культура інвестування в Україні.

Важливим документом, який виступає потужним механізмом розвитку сектору фінансових технологій в нашій країні є Стратегія розвитку

⁹² Положення про Міністерство цифрової трансформації України: Постанова КМУ від 18 вересня 2019 р. № 856. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-%D0%BF#n12>

фінансового сектору України до 2025 року, яка була впроваджена 27.12.2019 року Нацкомісією з цінних паперів. Метою даної Стратегії розвитку фінансового сектору України до 2025 року є формування стратегічних та тактичних напрямків та пріоритетів розвитку фінансової системи держави, а також встановлення оптимальних механізмів регуляції різних фінансових секторів, в тому числі і сектору фінансових технологій⁹³.

Кожен з напрямків ухваленої Стратегії розвитку фінансового сектору України до 2025 року має свої стратегічні та тактичні цілі, а також показники ефективності:

- фінансова стабільність, що виявляється у забезпеченні прозорості та стійкості сектору фінансових технологій до можливих викликів, ризиків та загроз, а також поліпшення моніторингових підходів до підвищення якості управління;

- макроекономічний розвиток, що полягає в поліпшенні протекції кредиторів та інвесторів;

- поліпшення показників стійкості публічних фінансових ресурсів;

- фінансова інклюзія – протекція прав споживачів фінансових технологій, а також забезпечення умов поліпшення фінансової грамотності споживачів; поліпшення доступності до фінансових послуг;

- розвиток ринків фінансових послуг та технологій, що полягає в розвитку та імплементації системи механізмів та інструментів мінімізації ризиків при реалізації фінансових операцій;

- розвиток небанківських фінансових послуг та технологій, повноцінна інтеграція в глобальний фінансовий простір українського фінансового ринку;

- інноваційний розвиток, під час якого відбуватиметься поступовий розвиток фінансових технологій та регуляторних платформ на базі

⁹³ Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-rozvitku-finansovogo-sektoru-ukrayini-do-2025-roku-7686>

забезпечення прозорості архітектури ринку фінансових послуг та технологій⁹⁴.

Необхідно забезпечити реалізацію наступних кроків для розвитку вітчизняного фінансового сектору згідно прийнятої Стратегії розвитку фінансового сектору України до 2025 року:

– розвиток технології, електронна комерція, використання смартфонів та цифрових валют призведе до переходу від традиційних банківських та фінансових інструментів до віртуального простору;

– удосконалення інфраструктури регулювання ринку платежів і приведення у відповідність до стандартів ЄС сприятиме розвитку та скороченню безготівкових платежів та створенню в Україні великої кількості компаній FinTech.

- НБУ розробить заходи та умови для сприяння розвитку компаній FinTech, запровадження регулювання краудфандингу та операцій з віртуальними активами. Через швидку зміну потреб учасників фінансового ринку традиційна платіжна діяльність перетворена на цифровий формат, збільшиться обсяг безготівкових платежів (відношення безготівкових операцій до загального обсягу транзакцій – 75%), а фінансові послуги використовуватимуться різними способами, незалежно від місця розташування клієнта⁹⁵. Також пріоритетним напрямом публічного управління розвитком фінансових технологій є забезпечення кібербезпеки інфраструктури платежів, зберігання та обміну даних.

Враховуючи проведений вище аналіз механізмів публічного управління розвитком фінансових технологій, з точки зору стратегії та економіки, більш розумним є не шлях намагання обмежити та «зарегулювати» сферу фінансових технологій, а використовувати існуючі державні інституції, структури, механізми та важелі, які ми мали на увазі вище, для створення

⁹⁴ Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-rozvitku-finansovogo-sektoru-ukrayini-do-2025-roku-7686>

⁹⁵ Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-rozvitku-finansovogo-sektoru-ukrayini-do-2025-roku-7686>

інтегрованої моделі розвитку фінансових технологій через публічне управління.

Управлінський процес включає в себе численні дії, які залежать від багатьох факторів впливу. Ці фактори в своєму розвитку впливають на велику кількість управлінських параметрів, проте ключовими є ті, що найбільш чутливі до такого впливу та найбільш суттєво визначають його стан. Сьогодні, середовище, в якому функціонують фінтех-компанії та інші організації, що працюють над розвитком фінансових технологій в Україні, відзначається повною нестабільністю через низку нещодавніх подій, які радикально змінили політичну та економічну ситуацію в країні.

Варто зазначити, що державним органам влади важко в умовах війни здійснювати ефективний вплив на розвиток фінансових технологій в Україні. По своїй суті, ефективність публічного управління розвитку фінансових технологій залежить від правильності та ретельності прийняття і реалізації управлінських рішень на державному та місцевих рівнях влади.

Логічно, що публічне управління повинно базуватися на певних параметрах, визначення яких стають невід'ємними компонентами ефективності прийняття та реалізації управлінських рішень в умовах реформування фінансової системи. Такими параметрами можуть бути чинники публічного управління розвитком фінансових технологій.

В результаті проведеного дослідження ми можемо виділити такі основні чинники публічного управління розвитку фінансових технологій в Україні:

- стійкість та стабільність національної економіки;
- стійкість ринку фінансових послуг;
- фінансова грамотність населення;
- надійність кібербезпеки.

Увесь процес публічного управління та адміністрування розвитку фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України можна описати як певну послідовність етапів, які мають між собою як прямі

так і зворотні зв'язки. Формування процесу публічного управління розвитком фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України повинно вирішувати ряд існуючих недоліків, які просто не можливо вирішити лише застосуванням кількісних методів аналізу.

Спробуємо прописати послідовність дій щодо забезпечення розвитку фінансових технологій через публічне управління. Сформуємо основні етапи та під етапи цього процесу.

Отже, наша основна мета – забезпечення розвитку фінансових технологій. Її можливо досягнути при успішному та ефективному виконанні таких рекомендацій:

1) удосконалити фінансові технології. Процес забезпечення розвитку фінансових технологій є вкрай важливим і потребує державної допомоги. В умовах реформування фінансової системи, необхідно застосовувати публічне управління.

2) проаналізувати ринок фінансових технологій. Необхідно детально вивчити поточний стан ринку фінансових технологій. Наскільки суттєві сьогодні проблеми у фінтех-компаній, які ризики та загрози існують.

3) покращити нормативно-правове забезпечення. Через державний апарат і вищі органи влади можливо покращити законодавчу базу, тим самим підвищити ефективність фінтех-компаній та надання фінансових послуг.

4) встановити основні орієнтири для забезпечення їх розвитку.

Зупинимось детальніше на можливостях забезпечення розвитку фінансових технологій через публічне управління:

1 – Удосконалити нормативно-правове забезпечення, що передбачає покращення умов для розвитку фінансових компаній, які займаються фінтехпродуктами та банківською справою.

2 – Досягнення гармонізації. Впровадження 2-ї Директиви про платіжні послуги ЄС є абсолютно необхідною для забезпечення правових та технологічних рамок для ряду послуг FinTech, які ще не існують в Україні. Зокрема, концепція відкритого банкінгу можлива лише шляхом юридичних

примусів банків відкривати свої API та клієнтські дані стороннім постачальникам послуг. Віддалена ідентифікація клієнта PSD2. Це також може допомогти у вирішенні проблем жителів українських сільських місцевостей та малих міст - надання фінансових послуг цим категоріям набагато мобільніше та менш затратним способом, а також залучення їх до ринку.

3 – Використовувати впроваджену концепцію «регуляторної пісочної скриньки». Концепція «регуляторної пісочної скриньки», яку впровадила українська влада є чудовим способом стимулювати швидкий розвиток проєктів FinTech, знижуючи ризик порушення законодавства та дозволяючи перевіряти бізнес-модель. При цьому спочатку слід вжити належних заходів щодо впровадження, перш ніж ринок FinTech завоює достатню довіру до ініціативи. Результати питань щодо інноваційного центру НБУ - це хороший відгук про те, як нині довіряють будь-якій ініціативі з боку регуляторів.

4 – Доступ до капіталу та сприяння розвитку ринку криптовалюти. Розробка FinTech гостро потребує зовнішніх джерел капіталу. Інвестори також сприймають українські проєкти як такі, що мають високий ризик, навіть для венчурного капіталу. В основному така ситуація зумовлена недосконалим захистом прав інтелектуальної власності та ризиками судової системи. Першочерговою є необхідність розроблення належної законодавчої бази щодо криптовалюти. Хоча це все ще є викликом навіть для розвинених ринків, даний крок необхідний для того, щоб привести численні проєкти криптовалюти в українське правове поле та дати їм змогу взаємодіяти з більш традиційними постачальниками фінансових послуг.

5 – Забезпечення можливості співпраці. Настільки ж важливим є і безперервна робота всіх зацікавлених сторін, щоб знайти спільну мову та вчитися один у одного. Банкам потрібно адаптуватись до реальності цифрової епохи та почати будувати довгострокові стратегії, орієнтовані на технологію, навіть якщо це означатиме зменшення маржі в короткостроковій перспективі. FinTechs повинні припинити переоцінювати себе та обмінятися

досвідом з діючими суб'єктами – обидва табори отримають користь від взаємної підтримки. Наразі зростання ринку стосується меншої конкуренції, а більше – підвищення рівня обізнаності про проблеми та технології, які можуть їх вирішити.

ВИСНОВКИ

1. Доведено актуальність вивчення змістовного наповнення категорії «публічне управління». Звернуто увагу на те, що в сучасних умовах публічне управління набуває нового якісного змісту, воно доповнюється новими процесами та функціями в міру розвитку відносин «людина-держава». Доведено, що поняття «публічне управління» є багатограним. На основі узагальнень відомих визначень цього поняття зроблено висновок, що під публічним управлінням потрібно розуміти вплив на ту чи іншу соціально-економічну систему, за допомогою використання певних інструментів та технологій, задля здійснення державного контролю та врахування інтересів суспільства та держави. Аргументовано що на практиці необхідно розрізняти такі види публічного управління: втручальне, сприяльне, забезпечувальне, делеговане, виконавче, розпорядче. Визначено, що публічне управління у фінансовій сфері на сьогоднішній день в нашій країні є поєднанням прямого наказово-розпорядчого управління з стимулюючими та заохочуючими важелями впливу.

2. Проведено дослідження наукових точок зору відносно сутності і змістовного наповнення поняття «фінансові технології» або «фінтех». Описано історичний хід розвитку фінансових технологій. Акцентовано увагу на тому, що у сучасному світі фінансові технології виступають як вирішальний елемент не тільки для національної, але й для світової економіки. У результаті зробленого дослідження було визначено, що фінансові технології включають у себе сукупність інноваційних програм, методів, засобів, навичок та ідей, які спонукають до ефективного управління фінансовими операціями та забезпечують надання високоякісних фінансових послуг. Виокремлено основні моделі операцій, пов'язаних з використанням фінансових технологій, наведено основні типи компаній, які займаються фінансово-технологічними послугами і продуктами. У сучасному світі майже

неможливо підрахувати обсяг фінансово-технологічних продуктів та послуг, які доступні на ринку. Кожного дня технології рухаються вперед і, в той чи інший спосіб, зачіпають фінансовий сектор. Узагальнено класифікацію основних типів фінансових технологій у сфері публічного управління.

3. Досліджено зарубіжний досвід формування інструментів публічного управління розвитком фінансових технологій. Акцентовано увагу на тому, що передові країни світу вдало використовують у своїй практиці такий інструмент розвитку фінансових технологій як «регуляторна пісочниця». Зазначений інструмент застосовують у публічному управлінні Великобританія, Сінгапур, Китай, Австралія, Канада, Бахрейн, Тайланд та Малайзія та ОАЕ. Детально розглянуто успішний приклад Великобританії, де відбулась вдала імплементація інструментів публічного управління на сектор фінансових технологій, тут функціонує Управління з фінансової регуляції та нагляду (Financial Conduct Authority) на засадах незалежного неурядового органу (воно наділене правом нормативного регулювання фінансового сектору). Звернуто увагу на те, що в Австралії Австралійська комісія з цінних паперів та інвестицій заснувала свого часу спеціалізований інноваційний хаб, місією якого стало забезпечена плавної адаптації вітчизняних фінтех-стартапів до існуючих регуляторних вимог, які вже прийняті на внутрішніх та міжнародних фінансових ринках. Детально розглянуто також досвід США, де діють «фінтех-акселератори», що являють собою інфраструктурні інститути, основною метою яких є розвиток галузі фінансових технологій. Їх завданням є надання організаційної, інформаційно-методичної, нормативно-правової, технічної допомоги та фінансового забезпечення компаній, що розвивають сферу фінансових технологій. Обґрунтовано, що колись інструментарій публічного управління Китаю охоплював тільки обмежувальні та регулятивно-каральні методи впливу, але сьогодні цей інструментарій розширився та містить інструменти, які стимулюють, розвивають та оптимізують цю галузь економіки. Доведено, що сьогодні

високорозвинуті країни світу активно займаються забезпеченням функціонування публічного управління розвитком фінансових технологій.

4. Аргументовано, що основні інструменти публічного управління розвитком фінансових технологій варто розглядати як цілеспрямовану сукупність дій, які направлені на забезпечення узгодженої та скоординованої роботи, задля досягнення суспільно значимих цілей та вирішення поставлених завдань, використовуючи при цьому фінансові технології. Узагальнено відомі підходи до класифікації основних інструментів публічного управління розвитку фінансових технологій і виокремлено такі основні класифікаційні ознаки: за функціональними сегментами ринку, за часовим проміжком, за видом фінансових зобов'язань, за рівнем важливості, за гарантованістю рівня прибутку, за ступенем ризику.

Виокремлено негативні чинники, подолання яких є проблемою і загальносуспільним завданням. До таких чинників віднесено: обмеження доступу громадськості до суспільно-важливої інформації, яка є вирішальною в процесі ухвалення рішень в сфері публічного управління, нестача чи повна відсутність довіри в соціумі країни, недостатній рівень навичок і освіти для участі в процесі публічного управління, обмежена кількість ресурсів, локальні особливості політичної культури.

5. Зроблено висновок, що українські фінансові установи активно впроваджують інноваційні продукти та послуги на ринку фінтех для покращення клієнтського досвіду за найрізноманітнішими фінансовими пропозиціями. Акцентовано увагу на фінансових ініціативах, які зіграли визначальну роль у збереженні стійкості українського фінансового сектора в розпал війни. До них віднесено онлайн-онбординг, регулювання цифрових платежів і Power Banking. До позитивних змін регуляторного характеру у цій сфері віднесено: підписання Законів України «Про віртуальні активи» та «Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо платіжних послуг)»; набуття чинності Законів України «Про хмарні послуги» та «Про платіжні послуги». Акцентовано увагу на тому, що НБУ та Міністерство

цифрової трансформації активно підтримують фінтех-ринок різними ініціативами, які прямо або опосередковано впливають на нього. Зроблено детальний аналіз досягнень у сфері розвитку фінансових технологій таких державних структур як: Національний банк України, Міністерство цифрової трансформації, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. Узагальнено особливості функціонування окремих сфер діяльності фінтехів, таких як: технологічна інфраструктура, платіжні сервіси та перекази, споживче кредитування та ін.. Вокремлено проблеми, з якими зіткнулася сфера фінансових технологій під час війни: нестабільна робота електромереж та інтернет-з'єднання, зниження інвестиційної привабливості компанії для інвесторів, зниження купівельної спроможності населення.

6. Виокремлено основні сфери публічного управління розвитком фінансових технологій: активна трансформація нормативно-правового забезпечення в сфері розвитку фінансових технологій та особливостей життєдіяльності нефінансових компаній, які спеціалізуються на наданні фінансових послуг; розвиток специфічної для фінансових технологій інфраструктури (хаби, інтернет-платформи, хакатони та інші структури); імплементація інноваційних бізнес-моделей, які спеціалізуються на наданні фінансових послуг та забезпеченні оптимального функціонування фінансових установ; повна або часткова децентралізація існуючої мережі надання фінансових послуг населенню; розширення сфери впливу та функціонування фінансових технологій на сектор небанківських послуг.

Виділено основні чинники публічного управління розвитком фінансових технологій в Україні: стійкість та стабільність національної економіки; стійкість ринку фінансових послуг; фінансова грамотність населення; надійність кібербезпеки.

Запропоновано пропозиції, які дозволять забезпечити розвиток фінансових технологій в Україні: удосконалити фінансові технології, проаналізувати ринок фінансових технологій, покращити нормативно-

правове забезпечення, встановити основні орієнтири для забезпечення їх розвитку.

Сформовано основні вектори забезпечення розвитку фінансових технологій через публічне управління: удосконалити нормативно-правове забезпечення, що передбачає покращення умов для розвитку фінансових компаній, які займаються фінтехпродуктами та банківською справою; досягнення гармонізації; використовувати впроваджену концепцію «регуляторної пісочної скриньки»; забезпечити доступ до капіталу та сприяти розвитку ринку криптовалюти; забезпечити можливості співпраці (важливою є безперервна робота всіх зацікавлених сторін, щоб знайти спільну мову та вчитися один у одного).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авер'янов В.Б. Державне управління: європейські стандарти, досвід та адміністративне право / В.Б. Авер'янов, В.А. Дерещ, А.М. Школик та ін.; за заг. ред. В.Б. Авер'янова. К.: Юстиніан, 2007. 288 с.
2. Андреев А. В. Сфера освіти як об'єкт публічного адміністрування. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2015. № 3. С. 146–151. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nvdduvs_2015_3_22.pdf
3. Базарна О.В. Поняття, суть, природа публічного управління та державного управління. Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля: Збірник наукових праць. Луганськ: 2012. № 1, ч. 2. С. 59-64.
4. Береза А.В. Реформа публічного управління: сучасні тенденції та перспективи для України. Актуальні проблеми політики. 2012. Вип. 46. С. 287-295.
5. Гавкалова Н. Л. Публічне управління: методологічний аспект. Публічне управління: шляхи розвитку : матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю (м. Київ, 26 листоп. 2014 р.) : у 2 т. / за наук. ред. Ю. В. Ковбасюка, С. А. Романюка, О. Ю. Оболенського. Київ : НАДУ, 2014. Т. 1. С. 16–18.
6. Гаврилко Т.О, Fintech: Зарубіжний досвід та особливості розвитку в Україні. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Випуск 29. 2020. С. 17-22.
7. Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Адміністративне право України. Повний курс : підручник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. С.114-150.

8. Герасимюк К. Х. Оптимізація територіально-управлінської системи в Україні в контексті європейського досвіду : дис.. ... канд.. наук з державного управління, 25.00.02. Одеса, 2016. С.26.

9. Глобальне дослідження ринку Групи Світового банку: цифрові технології та майбутнє фінансів. Флагманська технічна записка «Фінтех і майбутнє фінансів». 2022. 10 с.

10. Грицяк І.А. Публічне управління в Україні: становлення за європейськими стандартами. Вісник Академії митної служби України. Сер.: Державне управління. 2010. №2. С. 5-11.

11. Д'яконова І. Сутність Поняття «Фінтех»: Розвиток категоріального апарату та дослідження ролі на світовому фінансовому ринку. Економічна теорія. Економічний дискурс. Міжнародний науковий журнал, Випуск 3. 2017. С. 11-15.

12. Жердецька Л. В., Городинський Д. І. Розвиток фінансових технологій: загрози та можливості для банків. Економіка і суспільство. 2017. Вип. № 10. С. 583–588.

13. Забейворота Т.В. Модернізація системи державного управління в умовах децентралізації влади: дис. ...канд. наук з держ. управл.: 25.00.01. Харків, 2017. 276 с.

14. Звіт KPMG «Pulse of Fintech H2'22». URL: https://advisory.kpmg.us/insights/insights-for-your-role/cfo-real-insights.html?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=7014W000001GWIwQAO&cid=7014W000001GWIwQAO&gclid=Cj0KCCQjwzdOlBhCNA RIsAPMwjbz8lJIWCH4vTvITHOG1lMwaZ_buCBuDFLWdcMmqIOdZBd0f_FKJM-YaAibtEALw_wcB

15. Калашнікова Т.В., Самохіна С.А. Розвиток ринку фінансових технологій в Україні як фактор сприяння фінансовій інклюзивності. Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. 2018. № 3. Серія Економічні науки. С. 201–210.

16. Каталог фінтех компаній в Україні 2023. URL: <https://drive.google.com/file/d/1u9EKTulzzgm2EkhZMoROoDXLTce86LZ5/view>

17. Коваленко В. Розвиток Фінтех: загрози та перспективи для банків України. Приазовський економічний вісник. 2018., С. 127-131.
18. Колесникова К.О. Співвідношення державного управління та публічного адміністрування у процесі суспільної трансформації. Публічне управління: теорія та практика. 2013. Вип. 3. С. 41-45.
19. Криштанович, М.Ф., Основна характеристика публічного управління у сфері фінансів України. Електронний фаховий журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток», № 5, 2020. DOI:10.32702/2307-2156- 2020.5.3
20. Куц Ю.О. Природа та сутність державного управління. Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. 2013. № 1. URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ttpdu> 2013 1 24.
21. Лукашевська У. Т. Публічне управління розвитком фінансових технологій в умовах реформування фінансової системи України: дис.. ... докт. філософії спец. 281 – «Публічне управління та адміністрування». – НУ «Львівська політехніка», Львів, 2021.
22. Лукашевська У. Т., Данилович-Кропивницька М. Л., Імплементация світової практики FinTech продуктів. Публічне управління і адміністрування в Україні. 2019. № 9. С. 57–61.
23. Мельник Р.С. Категорія «публічне управління» у новій інтерпретації. Право і суспільство. 2012. № 6. С. 95-98.
24. Мельниченко Б.Б. До розуміння сутності та змісту категорії «публічне управління». Юридичний науковий електронний журнал. №5.2018. С.105-107.
25. Міненко М.А. Трансформація системи державного управління в сучасні моделі регулювання суспільства. Державне управління: удосконалення та розвиток: електрон. фахове вид. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=581>
26. Міністерство цифрової трансформації: офіційний веб-сайт. URL: <https://thedigital.gov.ua/>

27. Морозко Н.І., Основні тренди розвитку індустрії фінансових технологій: монографія. РУСАЙНС, 2017. 176 с.

28. Мусіна Л.А., Кваша Т.К. Вплив науково-технічної та інноваційної діяльності на економічне зростання в Україні, його чинники і ресурси. Моделювання та інформаційні системи в економіці: зб. наук. пр., 2014. № 90. С. 90-152. URL: http://www.irbisnbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=Mise_2014_90_14

29. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/>

30. Національний банк України: офіційний веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/>

31. Оболенський О.Ю. Публічне управління: цивілізаційний тренд, наукова теорія і напрям освіти. Публічне управління: шляхи розвитку: матеріали наук.-практ. конф. (26 листопада 2014 року, м. Київ). К.: НАДУ при Президентові України, 2014. Т. 1. С. 3-10.

32. Обушна Н.І. Публічне управління як нова модель організації державного управління в Україні: теоретичний аспект. Ефективність державного управління. 2015. Вип. 44(1). С. 53-63.

33. Політичні інститути та процеси в умовах трансформації українського суспільства: навч. посіб. / Р.В. Войтович, Л.В. Гонюкова, Н.М. Дармограй та ін.; [за заг. ред. А.М. Пойченка, В.А. Ребкала]. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2016. С.98.

34. Положення про Міністерство цифрової трансформації України: Постанова КМУ від 18 вересня 2019 р. № 856. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-%D0%BF#n12>

35. Попов С.М. Наукова парадигма суб'єкт- суб'єктного управління в умовах сучасного континууму. Гуманітарний вісник Запорізької державної

інженерної академії: Збірник наукових праць / Гол. ред. В.Г.Воронкова.- Вип.43.Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2017. С.166 -175.

36. Поченчук Г.М. Фінансові технології: розвиток і регулювання. Економіка і суспільство, Вип. 13. 2017. С.1193-1199.

37. Публічне адміністрування: текст лекцій / С.І. Чернов, С.О. Гайдученко; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. Х.: ХНУМГ, 2014. 97 с.

38. Ракша Н. В. Роль інноваційних технологій в управлінні підприємством. Інноваційна економіка. 2012. № 9 (35). С. 86–89.

39. Рисін В.В. Напрями підвищення безпеки фінансового сектору в період кризи. Фінанси України. 2016. № 6. С. 82-95.

40. Рисін В.В., Рисін М.В. Перспективи розвитку цифрового банкінгу на фінансовому ринку. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2017. Вип. 2 (124). С. 123-127.

41. Романенко К. Державний маркетинг в контексті маркетингової управлінської парадигми. Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр. ОРІДУ / [голов. ред. М.М. Іжа]. Вип. 1 (41). Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2010. С. 32-35.

42. Россошанська О.В. Особливості стану дослідницької області проблеми забезпечення економічної безпеки інноваційних проектно-орієнтованих підприємств. Технологічний аудит і резерви виробництва. 2013. № 1/3 (9). С. 39–43.

43. Рязанов М.С. Фінансовий ринок як економічна категорія: його риси, суспільне призначення і функції в сучасному інформаційному суспільстві. Проблеми економіки. 2015. №1. С. 299-312.

44. Семенов А. FINTECH-послуги: сутність, роль і значення для економіки країни. Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова, 2018. Т. 23. Вип.2. (67). С. 100-104.

45. Серов О.В. Аналіз термінологічного забезпечення категорійно-понятійного апарату в галузі знань «Публічне управління й адміністрування». Державне управління: теорія та практика. 2016. № 2. С. 15- 23.
46. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-rozvitku-finansovogo-sektoru-ukrayini-do-2025-roku-7686>
47. Сучасний словник іншомовних слів. Харків: Торсінг Плюс, 2014. 768 с.
48. Сучасний тлумачний словник української мови. Харків: Навчальна література, 2017. 672 с.
49. Управління та поводження з відходами. Частина 2. Тверді побутові відходи. Навчальний посібник / В. Г. Петрук, І. В. Васильківський, С.М. Кватернюк, П.М. Турчик, В.А. Іщенко, Р.В. Петрук. Вінниця: ВНТУ, 2015. С. 67.
50. Фінтех в Україні: Тенденції, огляд ринку та каталог. URL: http://www.fst-ua.info/wp-content/uploads/2022/02/FinTech_Catalogue_feb2021_en_ua.pdf
51. Шавкун І.Г., Дибчинська Я.С. Новий публічний менеджмент як концепція публічного управління. Гуманітарний вісник ЗДІА. 2017.Вип. 69. С. 195-201.
52. Що таке фінтех і як він впливає на ваше життя вже сьогодні? URL:<https://www.epravda.com.ua/projects/fintech/2018/12/5/641431/>
53. 12 top U.S. fintech incubators and accelerators you need to know about URL: <https://news.efinancialcareers.com/us-en/240091/fintech-incubatorsaccelerators>
54. Bettinger A. Fintech: A Series of 40 Time Shared Models Used at Manufacturers Hanover Trust Company. Interfaces. 1972. Vol. 2(4). P. 62-63.
55. Bouckaert G. Modernizing the Rechtsstaat: Paradoxes of the Management Agenda. Berlin: Duncker & Humblot, 2002. P.71-83.

56. Definition of FinTech and Description of the FinTech Industry / G. Dorfleitner, L. Hornuf, M. Schmitt, M. Weber. FinTech in Germany. Springer International PublishingAG, 2017. Д. 5–10.
57. Findex: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.findex.com.au/>
58. From the archives: the ATM is 50. URL: <https://home.barclays/news/2017/06/from-the-archives-the-atm-is-50/>
59. Izdebski H. Administracja publiczna: zagadnienia ogólne / H. Izdebski, M. Kulesza. Warszawa: Liber, 2004. 396 s.
60. Laxmikanth M. Public Administration. Tata McGraw-Hill Education Pvt. Ltd, 2011. 982 p.
61. Munch J. What is fintech and why does it matter to all entrepreneurs / Hot Topics. 2016. URL: <https://www.hottopics.ht/3182/what-is-fintech-and-why-itmatters>
62. Schueffel P. Taming the Beast: A Scientific Definition of Fintech. Journal of Innovation Management. 2017. Vol. 4. Iss. 4. P. 32–54.
63. Securities Regulation for FinTech Startups. Бизнес-платформа «Priori Legal». Электрон. дан. Нью-Йорк, 2017. URL:<https://www.priorilegal.com/securities/securities-regulation-for-fintech-startup>
64. Small Modular Nuclear Reactor Market Report 2019-2029. URL:<https://www.reportlinker.com/p05750679/Small-Modular-Nuclear-ReactorMarket-Report.html>13NewEnergyOutlook
65. The Basel Committee on Banking Supervision, consultative document: Sound Practices: Implications of fintech developments for banks and bank supervisors / Bank for International Settlements. 2017. URL:<https://www.bis.org/bcbs/publ/d415.pdf>.
66. UK FinTech: Regulating for innovation. Financial Conduct Authority; C. Woolard. Электрон. дан. Лондон, 2016. URL: <https://www.fca.org.uk/news/ukfintech-regulating-for-innovation>

67. Wiktorowska A. Prawne determinante samodzielności gminy: zagadnienia administracyjne. Uniwersytet Warszawski. Warszawa: Liber, 2002. S. 49.